

BUDGETFÖRSLAG 2018

REGION JÖNKÖPINGS LÄN

För allas trygghet i den generella välfärden

DEL 1

Vänsterpartiets förslag till budget 2018 inklusive flerårsplan

För allas trygghet i den generella välfärden

"Endast det bästa är gott nog för folket"

– Gustav Möller (1884-1970)

DEL 2

Tillägg till Vänsterpartiets budgetmotion 2018 med gemensamma utgångspunkter från
Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet

Innehåll

DEL 1 VÄNSTPARIETS FÖRSLAG TILL BUDGET 2018	4
TILLSAMMANS FÖR FRAMTIDENS GENERATIONER	4
TRYGGHET I DEN GENERELLA VÄLFÄRDEN.....	4
LIKVÄRDIG VÅRD OCH FOLKHÄLSA – DET HANDLAR OM KLASS	6
FOLKHÄLSA	6
JÄMSTÄLLD VÅRD - VÅRD PÅ LIKA VILLKOR	7
VÅR MODELL FÖR PRIMÄRVÅRD – NU OCH 2030.....	9
PSYKISK OHÄLSA OCH PSYKIATRISK VÅRD.....	10
MISSBRUKS- OCH BEROENDEVÅRDEN	12
STÄNDIGA FÖRBÄTTRINGAR FÖR ÄLDRE OCH MULTISJUKA.....	14
REHABILITERING OCH HABILITERING	15
TANDVÅRD – NU STORSATSAR VI PÅ FOLKTANDVÅRDEN	16
DEMOKRATI I VÅRDEN	17
BARN OCH UNGA.....	18
MEDARBETARFRÅGOR OCH PERSONALPOLITIK.....	19
TRAFIK, INFRASTRUKTUR OCH MILJÖ	21
HÅLLBAR UTVECKLING.....	21
KOMMUNIKATIONER FÖR ALLA	23
ARBETSMARKNAD, NÄRINGSLIV OCH ATTRAKTIVITET	26
KULTUR.....	26
ARBETSMARKNAD OCH KOMPETENSFÖRSÖRJNING.....	27
STÖD TILL ORGANISATIONER OCH NÄRINGS-LIV	28
SKATTESATS OCH FINANSIELLA FÖRUTSÄTTNINGAR	30
EKONOMISK ÖVERSIKT	31
1.1 SÄRSKILDA YRKANDEN	33
Yrkanden med direkta kostnader som finansieras med justerad skattesats och nya intäkter	33
1.2 SÄRSKILDA YRKANDEN	36
Yrkanden utan direkta kostnader eller med separat finansiering oberoende av skattesats	36

DEL 1 VÄNSTPARIETS FÖRSLAG TILL BUDGET 2018

TILLSAMMANS FÖR FRAMTIDENS GENERATIONER

Region Jönköpings län har ett mycket brett uppdrag med ansvar för bland annat sjukvård, kollektivtrafik, kultur, utbildning och hållbar utveckling. Sjukvården är den absolut största och mest omfattande delen av regionens verksamhet sett till ekonomiska förutsättningar men det innebär inte att allt det andra är oviktigt, det är faktiskt precis tvärt om. För att helheten skall bli så bra som möjligt måste allting samspela med varandra. Nedmonteringen av den svenska välfärdstaten påverkar i allra högsta grad även medborgarna i vår region. Därför behöver regionen ett systemskifte och tillsammans behöver vi rusta våra verksamheter för framtiden. Därför föreslår vi förstärkningar inte minst till sjukvården, tandvården, kollektivtrafiken och kulturen. Det är dags för ett skifte och tillsammans kan vi åstadkomma stora framsteg. Tillsammans bygger vi regionen för dagens och framtidens generationer.

Gustav Möller (1884-1970) tidigare socialdemokratisk socialminister sa en gång; *endast det bästa är gott nog åt folket*. Det är baserat på den ambitionen som välfärden ska organiseras. Det var idéer framburna av bland annat arbetarrörelsen som influerade svensk välfärdspolitik under större delen av det senaste seklet. Det var så svensk välfärd blev ett internationellt föredöme.

TRYGGHET I DEN GENERELLA VÄLFÄRDEN

Den grundläggande principen vid fördelning av skattemedel till vården ska vara att det ska ske efter människors behov och inte efter företags möjligheter till lönsamhet. Vinstsyftande företag ska inte kunna bedriva verksamhet med skattemedel i kärnverksamheten inom vården. Vänsterpartiet vill också avskaffa lagen om valfrihetssystem, LOV, som har inneburit fri etableringsrätt för privata vårdföretag. Detta budskap bör Region Jönköpings län förmedla vid alla remisser som man ges möjlighet att besvara som berör området.

Genom att släppa in vinsten som drivkraft i vården försvåras möjligheten att styra vården till dem med de största behoven. I stället satsar vårdgivarna på att styra vården till de personer som är mest lönsamma att ge vård och att ge dem det på det mest lönsamma sättet. Att fördela vård med marknadsmekanismer fungerar mycket dåligt och alltför ofta blir resultatet att det är de som har det minsta behovet av vård som får mest vård.

Vi står upp för den behovsstyrda och offentliga sjukvårdsmodellen. Det är den modellen som har starkast förutsättningar att kunna garantera medborgarna i regionen en jämlik vård av världsklass. Grundsynen är att regionen skall svara för en gemensamt finansierad hälso- och sjukvård som i allt väsentligt skall utföras i offentlig regi. Vården utvecklas bäst i ett sammanhållet system med obrutna vårdkedjor där patientperspektivet och personalens möjlighet till utveckling och medbestämmande är medelpunkten. I sjukvården ska den med störst medicinskt behov prioriteras. Grunden till att vi har byggt upp en gemensam vård- och omsorgssektor är solidariteten med varandra.

Den specialiserade vården ska inte privatiseras och styckas sönder, istället skall den drivas av det gemensamma och organiseras med anslagsfinansiering. Därför skall inga nya vårdval inrättas och ett arbete påbörjas med att avskaffa vårdvalen i både den specialiserade vården och i primärvården. De gemensamma resurser som finns till förfogande skall återinvesteras i vården, riskkapitalisterna får helt enkelt söka sig någon annanstans.

För att kunna erbjuda vård på likvärdiga villkor är det viktigt att egenavgifter sätts på en rimlig nivå och att avgiftssystemen tydliggörs för medborgarna. När patientavgifterna infördes i Sverige var beloppen att betrakta som symboliska. Det är därför angeläget att avgifterna hålls på rimliga nivåer så att de inte så sakteliga börjar ersätta beskattningsmodellen som finansiell grund för den offentliga sektorn. Region Jönköpings län skall erbjuda en vård i världsklass med hög tillgänglighet i hela länet. Hälso- och sjukvården skall inte fungera som en marknad och patienterna är definitivt inte kunder utan medmänniskor. Två av vårdvalets största problem är att vården blir mindre likvärdig och att vård i ökad utsträckning ges utefter efterfrågan istället för behov.

Den vinstdrivande vården är ett slukhål. Privatiseringar i vården och medföljande prestationsersättningar har lett till att administrationen ökat kraftigt. Det är inte rimligt att allt mer av vårdpersonalens tid går åt till administration. Managementbyråkrati och affärsmässig styrning hör helt enkelt inte hemma i vården. En sammanhållen vård styrd av behovsprincipen ger det bästa resultatet.

Vänsterpartiet står för en stabil och hållbar ekonomisk utveckling samtidigt som vi är det enda fullt ut trovärdiga alternativet till den rådande nedskärningspolitiken. Vi eftersträvar att varje skattekrona skall gå till det verksamhetsområde som den är avsedd för. Om slöseriet av skattemedel upphör och pengarna istället läggs på rätt ändamål klarar vi av både ålderspucklar och en ökad livslängd i befolkningen. På så sätt kan vi glädjas över att vi nu får leva längre.

LIKVÄRDIG VÅRD OCH FOLKHÄLSA – DET HANDLAR OM KLASS

Den svenska modellen för hälso- och sjukvård har varit ett föredöme. När målet var obrutna vårdkedjor, likvärdig vård och kanske framför allt också utgångspunkten att det offentliga skulle vara bäst. Men sedan några decennier tillbaka är den forna arbetarrörelsens så viktiga devis på tillbakagång.

New public management har inneburit ett brutalt systemskifte i svensk sjukvård. Det mediokra verkar nu vara gott nog för folket. Det är väldigt långt ifrån den tidigare inriktningen att endast det bästa var gott nog åt folket. Den som kan betala för sig kan nu köpa sig frirätter och våra gemensamma skatte kronor går till privata vårdbolag istället för till vårdplatser. Den som inte är nöjd med sin vård uppmanas söka sig någon annanstans. Borta är idéerna om att det offentliga skulle vara bäst. För om vi vore bäst skulle inga andra alternativ behövas. Om den offentliga vården helt enkelt bestämde sig för att vara bäst då skulle ingen behöva eller ens vilja välja det nästbästa.

Vården är nära förestående samma problem som tandvården aldrig riktigt lyckades klara av, vården har återigen likt tandvården blivit en klassfråga. En människas hälsa påverkas i allra högsta grad av klasstillhörighet. Likvärdig och förebyggande vård är viktigare än på mycket lång tid. Folkhälsoarbetet och arbetet med likvärdig vård spelar en avgörande roll för utvecklingen av framtidens hälso- och sjukvård.

FOLKHÄLSA

Bästa möjliga hälsa är en mänsklig rättighet och inte en handelsvara. Hälsoaspekten har en central plats i FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna. Det innebär att regionen har en skyldighet att arbeta förebyggande för att undanröja ohälsa och att prioritera de med störst behov när det gäller vård och behandling. Trots detta har flera grupper i vårt samhälle alltför höga ohälsotal. Ohälsa går i de allra flesta fall att förebygga genom att arbeta målmedvetet med folkhälsoarbete. Det största hotet mot en god folkhälsa har sin rot i samhällets klasskillnader.

Hälsans sociala bestämningsfaktorer måste förändras för att få bukt med hälsoklyftor. Det handlar om rätt till inflytande, jämlikhet, ekonomi och delaktighet i samhället. Med stor oro ser vi hur hälsoklyftorna i Sverige ökar i takt med den ekonomiska

ojämlikheten. Hårdast drabbas den del av befolkningen som har låg utbildning. Samma mönster träder fram när det gäller rökning, fetma och andra hälsofaror. Denna ohälsa är som störst i områden med hög arbetslöshet, låg utbildningsnivå. Kvinnor är hårdast drabbade.

Vänsterpartiet vill ha en sjukvård som jobbar förebyggande och hälsofrämjande och utgår från en social helhetssyn. Vården ska aktivt samarbeta med andra samhällsaktörer för minskade klassklyftor i hälsa.

Det hälsofrämjande arbetat i regionen behöver intensifieras. Det är angeläget att fortsätta med konceptet hälsofrämjande sjukhus. Det är också grundläggande att det finns tydliga handlingsplaner och preciseringar för hur skillnader i hälsa mellan befolkningsgrupper ska minskas. De hälsosamtal som skall genomföras gentemot olika åldersgrupper och förstagångsföräldrar når inte alls upp till förväntningarna, stärkande insatser behövs. Det som framförallt styr folkhälsans utveckling i vid mening är hur jämlikt samhället är. De växande klassklyftorna i Sverige är det enskilt största hotet mot folkhälsan.

JÄMSTÄLLD VÅRD - VÅRD PÅ LIKA VILLKOR

Sjukvårdens kvalitetsarbete måste fokusera än mer på att synliggöra kön. Idag råder det konsensus kring att män och kvinnor har rätt till likvärdig vård, trots detta finns det en stor kunskapsbrist om de orättvisor som fortfarande råder mellan kvinnor och män. Särskild uppmärksamhet måste alltså ägnas den ojämlika fördelningen av sjukvård och resurser mellan könen.

Kvinnor och män ska ha samma rätt till bra vård och ingen diskriminering ska förekomma på grund av könsidentitet, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller etnicitet.

Region Jönköpings län har inte gjort sin hemläxa när det gäller att beakta jämställdhetsperspektivet i frågor rörande personalansvar och service till medborgarna. Det innebär att vi idag lönediskriminerar samtidigt som vi konsekvent ger männen dyrare och bättre vård. Regionen bör därför ta fram en strategi kring hur vi kan förändra regionens verksamhet till att bli mer jämställd. Varje beslut måste präglas av ett genus- och barnperspektiv. Likaså måste könsuppdelad statistik finnas tillgänglig inom alla relevanta områden och också presenteras för beslutsfattande politiker och chefer. Det måste garanteras att det finns utbildad personal dygnet runt som kan bemöta våldsutsatta kvinnor på berörda vårdenheter.

Det finns flera verksamheter som måste prioriteras, inte minst ur ett jämställdhetsperspektiv. Några av dessa är förlossningsvården, ungdomsmottagningarna, BB och BVC. Vänsterpartiet ser det som en prioriterad fråga att satsa på dessa verksamheter.

Förlossningsvården behöver fler rum och mer personal. Det gäller i synnerhet barnmorskor och undersköterskor. Dessa grupper behöver satsningar på såväl lön men kanske ännu viktigare en bättre arbetsmiljö och rimliga förutsättningar att prestera på topp varje dag. Möjligheten till vidareutbildning och kompetensförstärkning är centralt för att åstadkomma en hållbar arbetssituation.

Vänsterpartiet riktar också, precis som tidigare, satsningar gentemot ungdomsmottagningarna för att dessa skall klara av att uppnå de nationella riktlinjer som Sveriges ungdomsmottagningar tagit fram tillsammans.

En viktig jämställdhetsfråga är att vi kan garantera att den nyförlösta kvinnans partner eller eventuell annan stödperson, får stanna kvar på BB tillsammans med den nyförlösta mamman och barnet. Det är inte alls okej att vi idag inte kan garantera detta, inte minst eftersom regionen i utbildningar till havande par proklamerar hur viktigt pappans roll är under och efter graviditeten.

Barnavårdscentralerna gör ett mycket viktigt arbete. Det är centralt att de har de resurser som krävs för att klara av sitt uppdrag och kunna vara ett starkt stöd till föräldrarna. BVC är så mycket mer än en vikt- och mätstation. Det är också viktigt att planera för framtiden och se över områden där befolkningen växer och planerar för nya enheter. En BVC-avdelning får inte ha för stort upptagningsområde för då faller delar av syftet med verksamheten. Ett område som idag är att betrakta som fullbelagt är exempelvis BVC Väster i Jönköping. Redan idag finns underlag för att dela denna Barnavårdscentral i två, och detta i en stadsdel som växer. Denna situation måste vi lösa om vi vill fortsätta att ha en bra verksamhet även i framtiden.

I budgetpropositionen som regeringen överlämnat till riksdagen får Region Jönköpings län 35 miljoner för att satsa på förlossningsvård och kvinnors hälsa. Vänsterpartiet föreslår att dessa medel riktas främst mot förlossningen, bb, barnavårdscentralerna. Satsningar kan också genomföras på kvinnors psykiska hälsa och jämställd vård.

Vänsterpartiet anser det nödvändigt att det genomförs djupgående konskevensanalyser innan eventuellt beslut fattas om att flytta över verksamhet från Värnamo sjukhus och Högländssjukhuset. Just nu handlar det om hur och var vi vårdar barn som är inlagda. Vänsterpartiet vill framhålla vikten av att verksamhet bedrivs på samtliga sjukhus för

bästa vård och för att inte dränera något av sjukhusen på kompetens. Vi ska istället titta på hur vi bättre kan anpassa verksamheten efter barnens behov på samtliga tre sjukhus. Vänsterpartiet föreslår att resurser avsätts för att anpassa verksamheten och miljön efter barnens behov på länsdelssjukhusen i Eksjö och Värnamo.

Vi vill vidareutveckla verksamheten "Alternativ till våld" och satsa på specialiseringar. Så att de kan göra det som de är bäst på, hjälpa människor ur våldsamma eller aggressiva beteendemönster. Nyckelordet är uppgradering, det ska finnas en gemensam organisation för hela länet, som ansvarar för att ge kvalificerad hjälp till dem som är i störst behov av detta. Det är inte seriöst att laborera med projektstöd och uppdelade tjänster med mera när det gäller utsatta målgrupper. Regionen slipper undan sitt ansvar för södra länsdelen på grund av att GGVV-kommunerna startat upp verksamheten "Medverkan". Det är ett bra initiativ men har en mer generell inriktning. Förmodligen skulle det också vara lättare att rekrytera personal, exempelvis psykologer, om det finns en tydlig organisation och tjänster som inte är beroende av projektstöd och statsbidrag.

Varje människa oavsett betalningsförmåga, kön, etnisk tillhörighet eller ålder skall ha tillgång till likvärdig vård och omsorg av bästa kvalitet när behovet finns. Om alla är med och tar ett gemensamt betalningsansvar för välfärden så klarar vi av det. Vården skall vara solidariskt finansierad och prioritera efter behov och ge den allra bästa och säkraste vården. I det ledet skall regionen införa ett samlat högkostnadsskydd.

I detta högkostnadsskydd skall öppensjukvård, sjukresor, behandlingshjälpmedel och dygnsavgift i slutenvård ingå. Detta för att säkra tillgången till vård och rehabiliteringsinsatser till alla invånare och för en rimlig kostnad. Med detta högkostnadsskyddssystem sparar de multisjuka flera tusenlappar om året.

Region Jönköpings län skall säkerställa en vård på lika villkor och ett ansvarstagande när det gäller skattemedel och skall därför inte sälja ut eller överlåta vårdcentraler och sjukhus till privata företag. Kontinuerligt oberoende kontroller ska utföras på privata vårdcentraler och möjlighet att snabbare säga upp tillstånd vid oegentligheter måste finnas. Dessutom är det märkligt att patienter automatiskt och mot sin vilja blir listade på privata vårdcentraler. Vården skall i alla lägen grundas på människovärdes- och behovsprincipen.

VÅR MODELL FÖR PRIMÄRVÅRD – NU OCH 2030

Förslagen om att flytta fler uppgifter från specialistvården till primärvården blir allt mer påtagliga. När regionen planerar för framtidens vård måste alltid verksamhetsmål och det lagstiftade uppdraget vara i fokus. Tyvärr handlar det mesta i förslagen än så länge om ekonomi. Det rimliga är att beakta alla aspekter och först se över vilka verksamheter och vilken vård som faktiskt skulle fungera bättre i primärvården. När man genomför omdanande förändringar enbart baserade på ekonomi riskerar dem att slå väldigt fel. Vanligast är då att redan svaga grupper i samhället drabbas. Vänsterpartiet medger att vissa verksamhetsområden möjligen skulle fungera bättre i primärvården än i sjukhusvården, och i första läget är det vi skall utgå ifrån. Sedan se om eventuella

ekonomiska vinster kan göras. Vi är dock kritiska till att överföra verksamheter till primärvården om detta samtidigt innebär att de integreras i vårdvalet. Tvärt om behöver vi skydda dessa verksamheter från vårdvalets negativa konsekvenser och freda dem likt det sätt vi idag fredar Barnavårdscentralerna. Det är fullt möjligt att fler uppgifter bör utföras av primärvården men då vill vi ha en garanti för att dessa verksamheter inte inkluderas i vårdvalet. Dessutom skall likvärdigheten garanteras samtidigt som primärvården måste få de resurser som krävs för det eventuella nya uppdraget. Primärvården måste få utvecklas och bemannas med ordentligt med personal, det är alldeles för stora skillnader i kvalitet mellan olika vårdcentraler i länet idag. Denna kvalitetsskillnad måste överbyggas innan fler verksamheter kan integreras i primärvården. Då är tillgänglighet och kontinuitet grundläggande. Därför behövs en stor grundbemanning och bemanningsföretagen i vården måste bort.

Vi är för patientens möjlighet att välja vårdcentral men det skall inte behöva ske av kvalitetsmässiga skäl utan på grund av livspusslande och alla vårdcentraler skall vara regiondrivna.

Vårdvalet måste bytas ut, eftersom det enbart handlar om en marknadsanpassning av vården som inte gagnar patienterna. Dessutom förändrade vårdvalet hela strukturen i primärvården med en fri etableringsrätt för läkare och vårdbolag. Regionen ska utarbeta en modell som säkerställer patientens rätt att välja vårdcentral utifrån sitt livspussel och inte vårdföretagens rätt att tjäna pengar. Det skall helt enkelt inte vara möjligt att välja fel vårdcentral eftersom alla i enlighet med hälsosjukvårdslagstiftningen skall vara likvärdiga.

Primärvården i Region Jönköpings län är på många sätt mycket bra och står sig väl i ett nationellt perspektiv. Men primärvården i vår region har också brister, framförallt ur ett likvärdighetsperspektiv. Därför är det viktigt att vi inte bara jämför oss med andra regioner utan även internregionallt. Kvalitetsskillnaderna som finns mellan vårdcentralerna i regionen är allt för stor. Detta gäller i synnerhet faktorer som rör bemötande och kontinuitet, det visar bland annat den nationella patientenkäten. Det är väldigt angeläget att vi kan garantera våra patienter en likvärdig vård. Därför är det inte bra att det finns så stora skillnader gällande kvalité bland länets vårdcentraler. Denna utmaning måste vi ta på största allvar om vi vill garantera våra invånare en jämlik och likvärdig vård.

PSYKISK OHÄLSA OCH PSYKIATRISK VÅRD

Psykiatrin måste prioriteras mer än idag. Vi vill att man satsar på fler vårdformer och ökat stöd i eget boende, sysselsättning och ökade möjligheter till psykoterapi.

Människor mår allt sämre i dagens Sverige och är en av de vanligaste orsakerna till sjukskrivning. Den självskattade psykiska ohälsan ökar. Denna ökning bygger på ökade sociala problem. Nedmonteringen av sjukförsäkringen och omänskliga krav på återgång i arbete innebär ytterligare psykisk stress och ekonomiska problem som har drabbat psykiskt sjuka hårt. Vi tillför resurser för att möta psykisk ohälsa. Insatsen görs främst i primärvården för att tidigt möta psykisk ohälsa. För detta tar vi i anspråk det riktade statsbidraget på 19,3 miljoner för 2018 som inkluderas i regeringens budgetproposition.

Andelen unga med sömnproblem, oro eller ångest stiger. Mot den bakgrunden är det angeläget att satsa så att det blir lättare för unga att söka och få hjälp i tid. Dessutom behöver vi stimulera nya initiativ inom första linjens psykiatri.

Vi vill också permanenta den pågående försöksverksamheten med patientstyrd inläggning för vissa målgrupper av patienter.

Många människor i Region Jönköpings län har idag en antidepressiv medicinering. En del har nyligen påbörjat sin medicinering andra har haft sin i decennier. Det är viktigt att primärvården ges möjlighet till att begära adekvat stöd från exempelvis psykiatrien vid rådgivning åt patienter. Det finns en brist på vårdcentralerna beträffande rådgivning vid bland annat nedtrappning. När patienter som brukat sin medicin under många år vill undersöka hur de mår utan medicinering, då denna också är förknippad med biverkningar, är det viktigt att sjukvården tar sitt ansvar och ger adekvat nedtrappningsrådgivning. Därför vill Vänsterpartiet att det genomförs en utredning med fokus på att ta reda på hur vi på bästa möjliga sätt kan hjälpa patienter med rådgivning i dessa frågor. På så sätt kan vi garantera att inte felaktig rådgivning äger rum som kan vara direkt farliga för patienten.

Ett återhämtningsinriktat arbetssätt ska genomsyra regionens psykiatriska verksamheter och all personal ska rustas för detta genom nödvändiga utbildningssatsningar. En organisatorisk struktur och rutiner ska finnas för att tillvarata patienters och anhörigas erfarenheter och specifika kunskap.

Personer med långvarig psykossjukdom och komplex problematik ska ha tillgång till stöd av integrerade, tvärprofessionella team enligt gällande nationella riktlinjer om bästa möjliga vård. Det åligger verksamhetsansvariga att säkerställa att gällande nationella riktlinjer följs när det gäller personer som nyinsjuknat i psykossjukdom. Regionen bör bättre än idag följa upp att så sker.

Allmänpsykiatrien liksom barn- och ungdomspsykiatrien behöver förstärkas och få möjlighet att också utveckla sitt arbetssätt. Det är grundläggande att det är låga trösklar

in till första linjens psykiatri och att den finns tillgänglig för snabb och säker vård. Första linjen ska vara experter på att remittera till rätt stöd och vård. Vi ser det som centralt att utveckla nya mellanvårdsformer mellan slutenvården och öppenvård. Det är också av stor vikt att den så nödvändiga slutenvården får utvecklas. En slutenvård som konsekvent arbetar återhämtningssinriktat och verkar mer gränsöverskridande sinsemellan mellanvård, öppenvård och lokalsamhälle är framtiden. En långsiktig plan med delmål för att minimera antalet självmord skall tas fram med siktet inställt på en nollvision.

Det behövs ett större utbud av olika vårdformer och behandlingsalternativ. Den öppna psykiatriska vården behöver resursförstärkas och bemannas på ett mer ändamålsenligt sätt. Rehabiliteringspersonal skall finnas på alla mottagningar och ett ökat fokus på patienternas somatiska hälsa skall garanteras. Bland annat är antalet fysioterapeuter inom den psykiatriska vården oerhört lågt, detta måste åtgärdas. Den fysioterapeutiska behandlingen är mycket värdefull för behandling av psykisk ohälsa.

Äldre personers psykiska ohälsa uppmärksammas inte alltid tillräckligt av vården. Äldrepsykiatriska team med speciell kompetens och tillgång till särskilda vårdplatser skall införas. Ett återhämtningssinriktat arbetssätt ska genomsyra regionens psykiatriska verksamheter och all personal ska rustas för detta genom nödvändiga utbildningssatsningar.

Det psykosociala stödet måste utvecklas bland annat genom att förstärka kuratorsorganisationen på akutmottagningarna samt ett genomförande av utbildningar för all personal när det gäller krisintervention. De människor som drabbats av posttraumatiskt stressyndrom behöver ett professionellt omhändertagande och behandling. Någon form av traumacenter eller nätverk ska utformas i länet för att tillgodose dessa patienters behov.

MISSBRUKS- OCH BEROENDEVÅRDEN

Människor som blivit fångade i ett långvarigt missbruk tillhör en mycket utsatt samhällsgrupp. Ett långvarigt missbruk kan i värsta fall leda till kriminalitet och att människor förlorar livet. Vanligen leder till stort lidande och plågsamma familjeförhållanden. Här är samverkan mellan primärkommuner och regionen grundläggande. Människor med en beroendeproblematik som behöver vård på sjukhus har samma rätt som andra till adekvat vård och deras säkerhet får inte riskeras på grund av exempelvis plats- och kunskapsbrist. Det är helt oacceptabelt att inläggningstiden för abstinensbehandling har krympts till den grad att patienter snabbt återfaller i missbruk eftersom de skrivs ut när de fortfarande har absintens. Detta missförhållande har uppmärksamats av både enskilda och brukarorganisationer. En särskild genomlysning ska därför göras av hur akutsjukvård med abstinensbehandling för personer med missbruksproblematik fungerar. Personer med missbruksproblematik och som samtidigt har lider av svår psykisk ohälsa skall få stöd och hjälp av integrerade team med Case Managers. I och med vårdvalets införande utvecklades flera av länets socialmedicinska mottagningar. Vissa finns kvar men erbjuder främst samtalsbehandling, eftersom primärvården övertagit det medicinska ansvaret. Vi ser det

som mycket viktigt att analysera denna utveckling och dess konsekvenser för olika målgrupper. Även anhöriga till människor med missbruk behöver stöd och hjälp för att orka i en svår situation. Regionen behöver se över vilken hjälp som ges till anhöriga så att de får adekvat stöd efter behov.

En stor grupp människor har hamnat i ett beroende som initierats av sjukvården. Det handlar om den överförskrivning som under många år varit vardag i Region Jönköpings län. Det handlar om beroendeframkallande mediciner som bland annat bensodiazepiner och Lyrica, läkemedel som ges i syfte att motverka sömnlöshet, oro och ångest men som kan leda till ett plågsamt beroende både för patienten och för de anhöriga. Här måste Region Jönköpings län ta ett större ansvar dels när det gäller förskrivningen men även när ett läkemedel efter lång tid skall fasas ut. Numera går flera av preparaten att få tag i över internet och denna utveckling måste följas noga. Läkemedelsberoendet måste kartläggas och personal måste utbildas i kunskap kring bland annat nedtrappningsrådgivning.

I Sverige är minst en kvarts miljon människor läkemedelsberoende. Det är skrämmande och den utvecklingen måste genast brytas. Det skrivs årligen ut mängder av Lyrica och Bensodiazepiner i Sverige och i Region Jönköpings län. En miljon människor lider av depression och många av dem använder antidepressiva läkemedel. Enligt

Enligt Socialstyrelsen (2014) brukar 802,198 personer sömnmedel, 560,534 är de personer som tar lugnande medel, opiumider används av 760,923 personer och 876,905 människor i Sverige äter dagligen antidepressiva tabletter. I samtliga kategorier är det en tydlig kvinnodominans. Många människor behöver naturligtvis sina läkemedel, men det långvariga och ofta mångåriga bruket kan vara väldigt skadligt för den enskilda individen och deras anhöriga. Läkemedelsberoende är en fråga att ta på absolut största allvar. Dessutom är det en viktig jämställdhetsfråga eftersom fler kvinnor än män tar många av dessa mediciner.

Men om framgång skall nås i att bekämpa det skadliga läkemedelsberoendet krävs mycket kunskap, det är med hjälp av tillförlitlig data som vi vet vilka insatser och åtgärder som krävs för att vända trenden. Det finns flera frågeställningar där insamlande av data vore önskvärd. Skiljer sig vårdcentralerna i Region Jönköping när det kommer till hur mycket beroendeframkallande läkemedel som skrivs ut. Information på det området skulle ge oss en fingervisning om det lokala arbetet och kunskapen på de enskilda vårdcentralerna påverkar hur mycket beroendeframkallande läkemedel som skrivs ut.

En annan viktig aspekt är att läkemedelsberoendet kostar regionen enorma ekonomiska summor. Det vore önskvärt att en kartläggning tydliggör den sannolika kostnaden för läkemedelsberoendet eftersom det ger en fingervisning kring hur mycket arbete som återstår, samt att incitamenten ökar för att genomföra kompetensutveckling i frågan tillsammans med andra förebyggande insatser. En tredje intressant aspekt som en kartläggning skulle kunna resultera i är att regionen får en överblickbar bild över hur läkarkollegiets kunskap i regionen ser ut när det gäller nedtrappning av beroendeframkallande läkemedel. Det är viktigt eftersom våra patienter måste få vägledning och råd gällande nedtrappning baserade på gedigen kunskap kring de berörda läkemedlen.

STÄNDIGA FÖRBÄTTRINGAR FÖR ÄLDRE OCH MULTISJUKA

Särskilda insatser skall genomföras för att skapa ett tryggare omhändertagande av de äldre på länets vårdcentraler och akutkliniker. En äldremottagning syftar till att erbjuda de äldre god tillgänglighet, kontinuitet men också stabilitet och trygghet. Flera av vårdcentralerna i regionen gör redan ett bra arbete med att erbjuda de äldre god vård under liknande premisser. Vänsterpartiet anser att detta förbättringsarbete måste organiseras och struktureras för att garantera de äldre en jämlik vård och arbetet måste bli verklighet på samtliga vårdcentraler.

Till en äldremottagning ska det gå att ringa och direkt få prata med en annan människa och slippa krångliga knappvalssystem. Det är också viktigt att de äldre erbjuds en fast vårdkontakt när behov av detta finns.

Vi tror att sjuksköterskor skulle kunna vara frontfigurer för denna verksamhet och därmed erbjuda de äldre ett välbekant ansikte. Det är oerhört viktigt att äldremottagningarnas syfte tydliggörs samtidigt som en viss standardisering sker. Med det sagt betyder det inte att varje äldremottagning behöver se exakt likadan ut.

Det är viktigt att komma ihåg att varje vårdcentral har särskilda förutsättningar, unika patienter och geografisk placering. Det är vår bedömning att reform med syfte att åstadkomma äldremottagningar främst handlar om ett nytt arbetssätt och att använda de resurser som finns till förfogande på rätt sätt.

Vårdskador måste systematiskt minimeras. Det handlar om att förbättra och prioritera upp arbetet med att minska skador till följd av smärta, fall, undernäring, trycksår och

förlossningar. Stöd- och serviceverksamheter har en viktig roll att spela när det gäller att ge en god och säker vård till alla patienter och skall ges goda förutsättningar. Den äldre delen av befolkningen måste kunna känna sig trygga med att få bästa möjliga vård och att få hjälp med samordning och kontakter.

De senaste decennierna har en plats på äldreboende blivit allt svårare att erhålla. Idag är nästan alla som bor på äldreboenden svårt sjuka och har ett stort vårdbehov. Många är så sjuka att de har svårt att ta sig till vårdcentraler och därför görs många läkarbesök på plats ute i äldreboendet. Men den läkartid som tilldelas de boende är kort och frågan är om de boende verkligen får den läkartid som de är i behov av. Därför ska läkartiderna på äldreboenden ges efter behov inte utefter förutbestämda tidsramar.

REHABILITERING OCH HABILITERING

Förebyggande arbete och rehabilitering är god hälsoekonomi. Det gäller att ha ett långsiktigt perspektiv och att innefatta den nödvändiga rehabiliteringen efter sjukdom och skada i processen redan från början. Rehabiliterings- och psykosociala insatser samt återbesök ska ingå i vårdgarantin. Upprättandet av individuella rehabiliterings- och habiliteringsplaner måste vara rutinbaserat.

Tekniska hjälpmedel måste ses som en del i rehabiliteringsprocessen och ska vara avgiftsfria alternativt ingå i ett samlat högkostnadsskydd. Under senare år har hjälpmedel tagits fram som kan ge en bättre vardag till personer med olika neuropsykiatriska och psykiatriska symtom.

Denna typ av kognitiva hjälpmedel skall tillhandahållas till de patienter som har ett behov av det och kunskap om denna typ av hjälpmedel skall spridas till patienter, anhöriga och medarbetare. Varje år blir det vinter och med vintern kommer förr eller senare halkan. Detta upprepas år efter år och varje år kommer också många, framförallt äldre, att falla och ådra sig frakturer. En fraktur innebär ett stort lidande för den drabbade och kostnader för sjukvård och rehabilitering. Allt detta trots att det finns ett enkelt och billigt sätt att förebygga att olyckan är framme. Broddar som sätts på skorna kan förebygga många av dessa fallolyckor. I en del kommuner har man därför beslutat att erbjuda personer över 65 år kostnadsfria halkskydd. Det skulle vara en klok förebyggande åtgärd som borde införas även i Region Jönköpings län. De kan distribueras via vårdcentral och för ändamålet avsätts 2 miljoner. Medlen tas ur regionstyrelsens oförutsedda för 2018.

Tempererad bassängträning måste kunna erbjudas i alla länsdelar. Utlands- och utomlänsvård är ett värdefullt komplement till annan regelbunden rehabilitering på

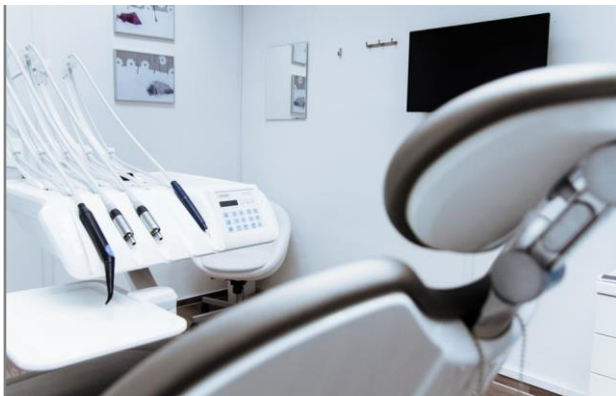
hemorten. Den länsövergripande kartläggning över hur rehabiliteringsresurserna är fördelade inom såväl somatisk som psykiatrisk vård samt mellan öppen och sluten vård, som genomförts och redovisades under hösten 2010 visade på stora obalanser i resurserna. Rehabiliterings- och habiliteringsresurserna ska fördelas rättvist över länet och inom olika verksamheter med patientens behov i centrum.

Dessutom måste rehabiliteringen ha resurser i form av fysioterapeuter och arbetsterapeuter med psykiatrisk kompetens.

TANDVÅRD – NU STORSATSAR VI PÅ FOLKTANDVÅRDEN

Tandhälsan har återigen blivit en tydlig klassmarkör. Vänsterpartiet vill efterfråga en nationell tandvårdsreform så att fler får råd att söka tandvård och få behandling. Nu föreslår vi en storsatsning på Folktandvården där medarbetare och arbetsmiljö skall prioriteras. Det innebär att Folktandvården ska kunna behålla sin personal men också göra nyrekryteringar. Invånarna i Region Jönköpings län gillar Folktandvården men köerna för att få en tid är inte lika populära.

Sedan tandvårdsmarknaden avreglerades har priserna stigit kraftigt. De höga kostnaderna för undersökning och behandling gör att de som tjänar minst besöker tandläkaren mer sällan eller tvingas helt avstå från tandläkarbesök.

De med väldigt små ekonomiska resurser har ingen nytta av det högkostnadsskydd som finns idag eftersom det endast gäller kostnader över 3 000 kronor, och då ersätts endast hälften av kostnaden. Ersättningssystemet gör dessutom att det är mer lönsamt för tandläkare att laga tänderna än att satsa på förebyggande tandvård.

Tänderna är en del av kroppen och borde därför ingå i ett högkostnadsskydd mer likt det som finns för den reguljära vården, tandstatusen har stor betydelse för en människans totala hälsa.

Det är självklart att alla skall ha rätt till en god tandhälsa oberoende av plånbokens tjocklek. På nationell nivå bör högkostnadsskydd för tandvården tas fram och på sikt bör tandvårdens kostnader för den enskilda vara i paritet med vad primärvården kostar.

Det är viktigt att alla invånare i länet har tillgång till offentligt driven Folktandvård. Det är också viktigt att det finns en geografisk närhet till Folktandvården och att köerna för att skriva in sig arbetas bort. För att göra detta krävs stora satsningar på arbetsmiljö inom Folktandvården så att personalen vill arbeta kvar hos oss. Men det behövs också

lönesatsningar och utbildningsarbete. Det råder idag akutbrist på tandsköterskor och de bör vara en prioriterad medarbetargrupp.

Alla medborgare som vill bör få möjlighet att komma in på Folktandvården. Men för att det skall bli verklighet behöver ett stort och målmedvetet arbete genomföras.

Folktandvården saknar idag väldigt många tandsköterskor bland annat på grund av arbetsmiljöproblem och för låga löner i förhållande till de privata tandläkarhusen som dränerar Folktandvården på personal och resurser. Region Jönköpings län har varit föregångare inom tandvården och speciellt inom barn- och ungdomstandvården där vi har nått de bästa resultaten i hela landet, detta har inte varit gratis utan ett resultat av att målinriktat arbete mot barnen, detta måste slås vakt om. Möjligen bör det högsta priset för Frisk tandvård ses över så att kostnadsskillnader jämnas ut i väntan på ett bättre system.

Regionen bör undersöka alla möjliga vägar för att knyta till sig yrkes- och högskoleutbildningar med inriktning mot tandvård. Det är av stor vikt att regionen i framtiden kan rekrytera personal från näraliggande utbildningsorter. Dessutom måste vi använda personalresurserna på rätt sätt. Rätt använd kompetens gäller såväl tandsköterskor, tandhygienister som tandläkare.

Det är klokt att investera i god tandhälsa redan i ungdomsåren genom att utvidga åldersspannet för fri tandvård. Det är nödvändigt att Folktandvården tidigt når alla barn. Därför bör deras uppdrag med att besöka skolor och flyktingboenden utvidgas.

DEMOKRATI I VÅRDEN

Delaktighet och inflytande är en av de mest grundläggande förutsättningarna för vår demokrati. En förutsättning för demokratin i vården är insyn och meddelarfrihet, det skall garanteras i all verksamhet finansierad av det offentliga. För oss är det självklart att alla medborgare skall ha tillgång till politiska handlingar och få insyn i det politiska arbetet. Kommunikationen mellan Regionens politiker och länets

invånare ska vara nära och lättillgänglig genom utökade kontaktytor. Detta kan vidgas och ytterligare utvecklas genom att demokratifrågor läggs under Parlamentariska nämnden. Det är också viktigt att medarbetare uppmanas använda Synergi, som är det interna systemet för avvikelser, för att förbättra den egna verksamheten.

Möjligen behövs en anonymitetsfunktion där medarbetare anonymt kan lämna tips om missförhållanden i vården. Demokratiska arbetsplatser kräver att alla har möjlighet att påverka sin arbetssituation och att det finns en tydlighet i beslutsvägarna. Delaktighet och inflytande är också det första av 11 nationella folkhälsomål och möjligheterna till

inflytande påverkar hälsan i mycket hög grad. Därför är det viktigt att utveckla demokratiarbetet och förbättra det gentemot människor som behöver information på andra språk än svenska och personer som till följd av något funktionshinder har särskilda behov av anpassad information. Region Jönköpings län ska ta steget och bli MR-region. Som MR-region fokuserar man särskilt på frågor som berör demokrati och mänskliga rättigheter.

BARN OCH UNGA

Det finns stora behov att stödja och hjälpa de unga som i allt högre utsträckning drabbats av psykisk ohälsa, det är positivt att mottagningar med detta syfte nu finns i alla länsdelar.

Det är grundläggande att arbeta för likvärdiga ungdomsmottagningar i samverkan med alla av länets kommuner eftersom denna verksamhet inte finns reglerat i lag. De nationella minimikrav som tagits fram av Sveriges förenade ungdomsmottagningar måste uppfyllas och idag är regionen och kommunerna inte i närheten av att klara dessa. Det är nödvändigt att en ungdomsmottagning finns i varje kommun och att de nationella riktlinjerna för bemanningsgrad och professioner följs. Vi satsar på ungdomen och förstärker ungdomsmottagningsverksamheten. Region Jönköpings län ska arbeta för att införa gratis preventivmedel i form av kondomer på samtliga ungdomsmottagningar.

Region Jönköpings län måste ta sig en rejäl funderare över hur vi tryggar framtidens behov att sjukhusclowner. I Östergötland satsas det stort på denna yrkesgrupp och de bidrar till en betydligt bättre verksamhet. Vi har idag en situation som inte är stabil. Det är dags att vi heltidsanställer sjukhusclowner och tryggar den kompetensen, inte minst för barnens skull.

Det suicidpreventiva arbetet måste intensifieras när det gäller de unga – här gäller en absolut nollvision. En handlingsplan för att arbeta med nollvision tas fram. Arbetet med barnkonventionen fortsätter och ett barnboksutskott skall presenteras årligen. Barn med en svårt sjuk förälder ska ges omfattande stöd. Habiliteringen är en verksamhet som riktar sig till människor med tidigt förvärvade funktionsnedsättningar. En viktig verksamhet för att ge en god livskvalitet och möjligheter till ett bra liv. Fler barn än tidigare har idag behov av kvalificerad habilitering. Barnen behöver skyddas från skadlig inverkan av kemiska ämnen, det ska ingå i Barnhälsovårdens uppdrag att informera och stödja föräldrar i dessa svåra frågor som kräver ökad kunskap. Dessutom behöver regionen anställa fler dietister som kan arbeta med barn som lider av fetma eller andra nutritionsbaserade sjukdomar.

MEDARBETARFRÅGOR OCH PERSONALPOLITIK

Målet ska alltid varit att heltid skall vara en rättighet och deltid en möjlighet för personalen. Region Jönköpings län har fattat ett sådant beslut och det är en stor seger för de partier som under lång tid förespråkade rätten till heltid både som en klass- och jämställdhetsfråga. Det är också viktigt att regionen kvalitetssäkrar jämställdhetsarbetet så att kontinuerliga framsteg sker i form av utjämning av löneskillnader och rätt till delaktighet på sin arbetsplats.

Regionen ska även säkra en god arbetsmiljö för sina medarbetare. Friskvård och förebyggande arbete är oerhört viktigt för hälsan och träning på arbetstid kan ibland vara en del i detta.

Den som drabbats av sjukdom måste få en snabb och kvalificerad rehabilitering och erbjudas en aktiv sjukskrivning med möjlighet att pröva sig fram till goda lösningar. En återgång i arbete måste få ta den tid som krävs för att få bästa möjliga, varaktiga resultat.

Som offentlig arbetsgivare har Region Jönköpings län såväl ett ansvar som en möjlighet att vara ett föredöme och ge goda exempel när det gäller att erbjuda funktionsnedsatta möjlighet till anställningar. Detta arbete måste prioriteras och ett betydligt större antal anställningar förverkligas. En ödesfråga för framtiden är hyrpersonal och bemanningsföretagen i vården. Hyrläkarna bidrar till minskad kontinuitet för patienterna och försvårar kraftigt teamsamverkan i vården. Bemanningsföretagen i vården måste lagstiftas bort. Det är enda sättet för att i framtiden garantera våra invånare en vård av världsklass samtidigt som skattebetalarnas pengar inte slösas bort. Region Jönköpings län måste vara pådrivande opinionsbildare i att få till stånd en nationell samverkan i frågan.

En viktig del av vår verksamhet är serviceverksamheterna inom städ och kök. Här kan arbetstidsförkortning vara ett alternativ. För detta avsätter vi 2,5 miljoner kronor som kan gå till att erbjuda kökspersonalen arbetstidsförkortning eller andra satsningar som kan förbättra deras arbetsmiljö. För detta kan medel tas i anspråk från det riktade statsbidraget för 2018 som avser goda arbetsvillkor och arbetsrätt.

Neddragningar och konkurrensutsättningar har visat sig innebära risker i patientsäkerheten och i förlängningen gett upphov till stora kostnader istället för de

besparingar som varit avsikten. Regionen måste bli bättre på att hörsamma medarbetare och lyssna på facklig kritik, det är aldrig okej att utan vidare köra över personalen. Nedskärningarna av vårdplatser och personal är inte bara ett hot mot patientsäkerheten, de är också en stress- och arbetsmiljöfråga för personalen. Vänsterpartiet föreslår därför en satsning för att återinrätta många vårdplatser som försvunnit i nedskärningspaketet.

Samtliga yrkesgrupper inom Region Jönköpings län behöver få tillgång till kompetensutveckling och stimulerande arbetsuppgifter. Delaktiga och engagerade medarbetare är den allra viktigaste resursen som Region Jönköpings län har och den resursen måste skötas om. Personalens synpunkter och förbättringsförslag är helt enkelt ovärderliga. Regionen måste också se över storleken på chefsgrupper så att en enskild chef inte har för stor personalgrupp att ansvara över.

Region Jönköpings län skall i all väsentlig efterfråga kollektivavtal alternativt kräva kollektivavtalsvillkor för all verksamhet som finanseras och upphandlas av regionen. Här måste vi vara offensiva, inte minst med tanke på att svenska primärkommuner och regioner är de parter i hela Europa som ställer lägst krav.

Det är angeläget att satsa på arbetsmiljöförbättringar för serviceverksamheterna. Många forskare varnar idag för konsekvenserna av att tillämpa industrimodeller för produktion på verksamheter i offentlig sektor, exempelvis inom vården. Vi ser idag en stigande sjukfrånvaro. De som är hårdast drabbade är kvinnor och hårt belastade yrkesroller som sjuksköterskor, arbetsterapeuter, undersköterskor och städ. Hög sjukfrånvaro inte är en naturlag utan något som vi i allra högsta grad kan påverka. Vi vill att ett projekt med att arbetstidsförkortning med bibehållen lön inom några utvalda verksamheter eller arbetsplatser ska sätts. Om det visar på goda resultat för verksamheten och för personalen ska projektet utvidgas. Ett lämpligt område kan vara kök- och restaurangpersonal eftersom vi dagsläget har svårt att erbjuda dem heltidsanställningar. Generellt anser Vänsterpartiet att en förutsättning för ett hållbart arbetsliv är att vi inte sliter ut varandra utan istället delar på arbetsbördan. Då kan vi motverka problem med arbetsskador och sjukskrivningar och på så vis även få den ekonomiska kalkylen att gå ihop.

Fler vårdadministratörer i vården är ett bra sätt att avlasta andra yrkesgrupper samtidigt som vården görs mer effektivt. Vi vill att en del av de riktade statsbidraget för goda arbetsvillkor och arbetsrätt går till att förstärka verksamheten med vårdadministratörer.

En arbetsmiljökommission ska tillsättas med syfte att komma fram till förslag kring hur vi förbättrar arbetsmiljön i våra verksamheter. I den mån extra medel behövs för detta så tas det ifrån det riktade statsbidraget för arbetsvillkor och arbetsrätt.

Regionen måste fortsätta arbetet med RAK – rätt använd kompetens. Det håller inte i längden att låta exempelvis sjuksköterskor sköta sårvård, omsorg, städning och

tvättning eller annat arbete som annars kunde utfört av exempelvis lokalvårdare och undersköterskor. På sätt och vis har regionen själva satt sig i en sits där brist på sjuksköterskor råder eftersom deras yrkeskompetens inte används på rätt sätt. Vi behöver både undersköterskor och sjuksköterskor och vi vill att de skall göra det som de är bäst på. Därför måste varje profession få möjlighet att växa och utveckla det som de är bäst på. Undersköterskor bör exempelvis få lov att fokusera mer på sårvård och omsorg.

Regionen behöver se över ersättningar vid exempelvis nattarbete för undersköterskor och sjuksköterskor. Det är idag inte attraktivt att jobba natt och det kan ibland vara svårt att få in personal. Det beror delvis på den allt för låga ersättningen. En rimlig ersättningsmodell är en timmes nattarbete mot 1.4h dagsarbete. På så vis får samtliga yrkesgrupper en förstärkt ersättning i enlighet mot sin grundlön istället för schabloner.

Medarbetare som arbetar informationsinriktat inom sin profession, exempelvis medarbetarna på 1177, måste erbjudas möjlighet att variera sitt arbete så att de inte riskerar att tappa sin kompetens. Dessutom ska regionen arbeta för att så få som möjligt behöver vara ensamma när de arbetar. Det kan handla om att flytta telefonister som arbetar nattetid till andra avdelningar där det finns annan personal.

Den psykiska ohälsan ökar och behovet av psykologer är stort. Det är centralt att regionen är en bra arbetsgivare som kan locka till sig psykologkompetenser. Idag snarare skrämmer regionen iväg denna yrkesgrupp. Det är inte rimligt, därför behövs en genomlysning kring vad vi kan göra för att bättre ta hand om denna personalgrupp.

Inom tandvården saknas det uppemot hundra tandsköterskor. Detta är ett problem som leder till både sjukdom hos personalen som tvingas ta ett allt större ansvar för arbetsbördan och på sikt påverkar detta patienternas vård. På kort sikt bildas också stora köer till Folktandvården. Därför behövs en satsning på personalen vid Folktandvården så att de får fler kollegor och löner som matchar de privata tandvårdsklinikerna. Det är också viktigt att se över personalens medbestämmanderätt på arbetsplatsen då det finns signaler som pekar på att verksamheten är allt mer toppstyrd. Regionen bör också försöka knyta till sig en tandläkarutbildning eller åtminstone delar av en sådan i likhet med läkarutbildningen.

TRAFIK, INFRASTRUKTUR OCH MILJÖ

HÅLLBAR UTVECKLING

Hållbar utveckling är ett begrepp som innefattar både hållbar miljö- och klimatpolitik men också det hållbara arbetslivet. Klimatfrågan handlar om att vi överutnyttjar jordens resurser och att dessa fördelas orättvist. Om alla människor skulle leva med samma livsstil och konsumtionsvanor som vi i den rika delen av världen skulle det krävas flera jordklot. Därför är miljöproblemen och klimatförändringarna till stor del en fråga om solidarisk fördelning av jordens begränsade resurser. Regionen är en offentlig aktör och

bör därför vara ett föredöme och ta sitt ansvar för en hållbar utveckling i vårt län. Vänsterpartiet arbetar därför för att vår ekologiska bärkraft inte ska överskridas och att miljöutrymmet ska fördelas rättvist och med hänsyn till kommande generationer.

Klimatförändringarna är vår tids viktigaste framtidsfråga. Det är världens rika länder som genom utarmning av jordens resurser under lång tid har huvudansvaret för att utsläppen av växthusgaser är alarmerande höga. Höginkomsttagare orsakar större utsläpp än låginkomsttagare och män har i alla inkomstgrupper större klimatpåverkan än kvinnor. Utvecklingsländerna drabbas hårdast av det förändrade klimatet och mest utsatta är de med lägst inkomst och kvinnor. Det är därför viktigt att arbeta med regional utveckling och utbyte med även den mindre rika delen av världen. Vi strävar därför efter klimaträttvisa och arbetar för att regionen ska ta ett stort ansvar för att minska utsläppen och klimatanpassa sig.

Svenska kommuner, regioner och företag måste få hjälp att minska sina utsläpp med en stor investeringsfond för klimatet. Dessutom behövs fler satsningar på energieffektivisering och energisystemet. All elektricitet, 100 %, som levereras till Region Jönköpings län skall uppfylla kraven för miljömärkt el.

Den globala medeltemperaturen får inte höjas med mer än 1,5 grader. Regionen måste vara en aktiv spelare tillsammans med näringslivet för att Sverige tar sitt ansvar för detta mål. Ett sätt att göra detta är att satsa på förnyelsebara energikällor när förutsättningar finns samtidigt som vi vid renoveringar och nybyggnation ser över lämpliga platser för solpaneler och solceller. Regionen bör också beakta möjligheten att använda sig av förnyelsebara material vid byggnation.

Arbetet med att miljömärka läkemedel och att stärka det miljömedicinska arbetet måste intensifieras. Dessutom har Vänsterpartiet vid ett flertal tillfällen lyft problematiken med att barn utsätts för skadliga kemikalier i sin närmiljö. Här måste regionen bli bättre på att knyta till sig kompetens som aktivt kan arbeta med frågorna även om det finns lokala mycket goda exempel.

För att få stopp på de stora utsläppen från våra transporter behöver vi på sikt göra satsningar på tåg och kollektivtrafik. Satsningar på dessa områden bör alltid vara prioriterade framför exempelvis flygplatser som är direkt kontraproduktiva i arbetet med hållbar utveckling. Vi rekommenderar att digitala möten används som en del i att ersätta flyg. Men det statliga stödet som utgår via den regionala transportplanen om 2,3 miljoner betalas ut till Jönköping Airport. Vi anser att internationella miljökonventioner ska överordnas internationella frihandelsavtal, så som CETA och TTIP, samt att miljöhänsyn ska gå före marknadsstyrningen av vår verksamhet. Vi är kritiska till att importerade sopor bränns i vår region.

Alla nu levande människor och kommande generationer ska ha rätt till ren luft, rent vatten, säkra livsmedel och tillgång till natur. Därför är det viktigt att regionen står fast vid sin ambition att aktivt skydda Vättern som dricksvattentäkt ifrån destruktiv expolatering och militärövningar. Sveriges unika miljö kvalitetsmål och vår miljölagstiftning måste utvecklas för att bli ett ambitiöst redskap i arbete med att lösa miljöproblemen till nästa generation på nationell och lokal nivå. I detta måste regionen gentemot riksdag och regering vara en stark röst.

Jordbruket, skogsbruket och fisket måste bedrivas på ett ekologiskt hållbart sätt. Det är därför viktigt att vi inte bebygger brukbar åkermark. Denna mark är viktig för att säkra framtidens produktion av bland annat livsmedel så att regionen och riket inte behöver importera sådant som vi faktiskt hade kunna odla på egen hand och därav minska transportutsläpp. Regionen bör arbeta för att ge stöd till det som är långsiktigt hållbart som exempelvis ekologiskt jordbruk och kalhyggesfritt skogsbruk.

Återanvändning och återvinning måste öka och konsumtionen minska för att motverka det växande sopberget. Användning av miljö- och hälsofarliga kemikalier och bekämpningsmedel måste begränsas. Produkter måste vara enkla att återvinna och återvinningsstationer måste bli tillgängliga för alla. Livslängden på många produkter måste öka. Regionen måste aktivt arbeta för att hålla sina arbetsplatser så hållbara och resursvänliga som möjligt.

Region Jönköpings ska prioritera miljöarbete som har stark koppling till bättre folkhälsa och god resurshushållning. Prioritera förbättringar inom transportområdet med bland annat fler miljöbilar som använder förnyelsebara bränslen. Antalet resor i tjänsten måste hållas nere och flygresor minimeras med hjälp av bättre utnyttjande av videokonferens- och datateknik. Insatser för att minska köttkonsumtionen och öka andelen ekologiska och närproducerade livsmedel är viktiga. Andelen miljöanpassade produkter som används i regionen bör öka.

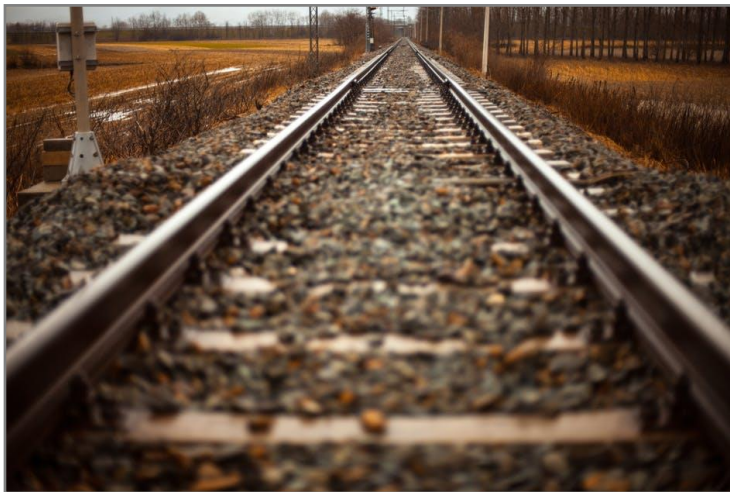
Vi vill också att regionen är tydliga i kommunikationen när det gäller att vi i framtiden kommer att behöva både biogas och el som drivmedel i fordonsflottan.

KOMMUNIKATIONER FÖR ALLA

Vänsterpartiet verkar för jämlika kommunikationer i hela regionen. Likaså är det viktigt att ha en ungdomsstrategi kring åldersgränser och taxor. Ungdomar är en stor resandegrupp. En attitydförändring måste ske när det gäller inställningen till åka kollektivt. Här är det populära ungdomskortet en mycket bra början. Det skall vara ett enkelt och billigt alternativ att välja kollektivt resande för medborgarna oavsett var i länet man bor och arbetar. Att satsa på det kollektiva resandet är framtiden och det som utvecklar länet på ett hållbart sätt. Kollektivtrafiken skall vara tillgänglig för alla och funktionsnedsattas behov skall tillgodoses. Tidtabellssamordning och trygghet är viktigt liksom att utveckla kollektivtrafiken genom möjlighet till anropsstyrning. Den särskilda kollektivtrafiken ska ha stora krav på sig i dessa avseenden. En utflyktsbuss för personer med funktionsnedsättning som kan användas i hela länet är en satsning på hälsan för

dessa grupper. För resenärerna är trygghet, säkerhet, punktlighet och pris är helt avgörande. Region Jönköpings län skall av miljö- och klimatskäl avstå från att ge stöd till flygplatsen i Jönköping.

Regionen skall som projekt införa avgiftsfri kollektivtrafik på särskilt utvalda sträckor när låg resandegrad råder. Detta för att stimulera det kollektiva resandet samtidig som där är förknippat med små kostnader eftersom självtäckningsgraden på dessa sträckor i praktiken kan vara lika med noll. Att inte belasta miljön med plastkort eller förarna med kontanthantering bör premieras inom kollektivtrafiken. Därför bör biljetter köpta via mobiltelefonen subventioneras i minst samma utsträckning som *reskassakorten*. Järnväg är en central fråga både inom miljö- och transportområdet. Vi måste göra allt som står i vår makt för att säkra att framtidens generationer och företag har tillgång till ett ordentligt och snabbt järnvägsnät. Därför är nya stambanor med höghastighetskapacitet en viktig del i byggandet av framtidens infrastruktur.

Vi är övertygade om att kollektivtrafiken kan bli bättre och mer kostnadseffektiv. Men utsikterna för att lyckas med en sådan framtidsvision inom ramen för dagens upphandlingsbaserade modell är små. För att framtidens kollektivtrafik skall bli både bättre och mer kostnadseffektiv krävs stora förändringar och stort politiskt mod.

Den otvivelaktigt viktigaste förändringen i jämförelse med nuvarande modell är att tag steget och driva kollektivtrafiken i egen regi. Men det är inte alldeles enkelt att ta sig ur en trasslig och ineffektiv upphandlingsmodell, det råder ingen tvekan om det, och det förstår vi. Självklart skall vi vara avtalstroga och förbli en stabil aktör. Därför ska naturligtvis redan genomförda upphandlingar och slutna avtal få löpa ut innan övergången till egen regi verkställs. Inom vissa nät är vi dessutom inte en ensam aktör utan samarbetar med andra regioner. I dessa fall är vi naturligtvis inte allsmäktiga och vi kan inte allenarådande bestämma formen för regin. Men i dessa sammanhang blir Region Jönköpings län en tydlig förespråkare för att kollektivtrafiken skall drivas av regionerna istället för externa upphandlade operatörer. För att lösa detta kan ett gemensamt dotterbolag skapas tillsammans med våra samarbetspartners.

Det är centralt att arbeta med kollektivtrafiksutbyggnad på landsbygden. Det är ekonomiskt frestande att dra ner på lågt utnyttjade sträckor på landsbygden, men det är inte försvarbart ur ett klimat- och miljöperspektiv. Vi behöver att fler människor på landsbygden åker kollektivt, inte färre.

Inom kollektivtrafiksbranschen är stabilitet och trygghet bärande faktorer för både resenärer och näringslivet. Medarbetarna måste trivas med sitt arbete om det skall göra ett bra jobb och resenärerna måste kunna lita på att de kan ta sig till sitt arbete i tid. Därför behöver kollektivtrafiken engagerade förare och bra servicepersonal. Då är det av yttersta vikt att vi erbjuder medarbetarna anställningstrygghet och delaktighet och skonar dem bekymmer som kollektivavtalslöshet och darriga personalövergångar. Det är faktiskt ytterst en fråga om demokrati och vanlig allmän hyfs.

Rent principiellt anser Vänsterpartiet att kollektivtrafiken skall ägas och drivas i egen regi. Det är synnerligen ineffektivt och oförsvarbart ekonomiskt att under rådande premisser upphandla operatörsdelen i kollektivtrafiken. Men ibland gäller det att finna sig i det läge som står till buds och eftersom kollektivtrafikens operatörsdel för tillfället upphandlas i vår region och drivs av en extern part anser Vänsterpartiet det nödgat att ställa tydliga krav och strukturera upp våra kriterier värdigt en offentlig aktör. Därför föreslår vi nu att regionen i framtiden ställer krav på kollektivavtal och personalövergång vid upphandling av kollektivtrafik. Under en stor del av Sveriges medlemskap i den Europeiska unionen har den juridiska situationen varit minst sagt otydlig. Trots det har flera regioner och kommuner ändå ställt sådana krav vid upphandling utan att de behövt bestrida någon överklagan. Dalarna, Umeå och Kalmar är några sådana exempel.

Men nu är den juridiska situationen inte längre otydlig. I november beslutade riksdagen att det skall vara tillåtet att ställa krav på kollektivavtal och personalövergång vid upphandling av kollektivtrafik. Det är viktigt med trygghet på arbetsmarknaden och som köpare av tjänster bör vi inte medverka till social dumping. Att ställa dessa krav av operatörerna vid upphandling gör det också svårt för dem att göra sig av med anställda som varit obekväma, fackliga, har småbarn eller har varit mycket sjuka. Nu står det alltså klart att vi får ställa dessa viktiga och tydliga krav när vi upphandlar kollektivtrafik. Då återstår bara att se om vi i regionen vill det eller inte.

Vi ser dagligen hur biltrafiken korkar igen städer i Sverige. Miljön blir lidande och luftkvaliteten blir sämre. Det görs en hel del satsningar på att förbättra framkomligheten för trafiken, med blandat resultat, och man ser hur nya lösningar dyker upp som ofta upplevs som bestraffningar för bilisten. Det kan genomföras en hel del lösningar, ta bort parkeringsplatser, dyrare parkeringsavgifter, sänkta hastigheter, stänga av gator men det är bara bestraffande lösningar. Bättre vore om man kunde höja motivationen för bilister att använda kollektivtrafiken i stället. Vänsterpartiet har en lösning på problemet som kan upplevas som positiv av alla parter. Jönköpings kommun har byggt mycket fina pendlarparkeringar som borde användas mer men något bromsar upp ett brett användande av platserna. Vi tror att kollektivtrafikens priser är ett av flera hinder. Vänsterpartiet föreslår att en pendlarbiljett utreds för att lösa delar av problemet något som även kan gynna de centrala näringsidkarna. Dessa biljetter bör kunna gälla från olika pendlarparkeringar in till centrum och eventuellt större arbetsplatser, buss så väl som tåg är intressant. Detta anser vi, tillsammans med fler kollektiva lösningar, är svaret

på den trafiksituation som nu bland annat råder i centrala Jönköping och skulle introducera fler bilister till bussåkande.

Det regionala och interregionala tågnätet är viktigt för vår region. Det är därför viktigt att hänsyn tas till dessa banor, inte minst när det gäller underhåll och resursfördelning. Exempel på sådana sträckor är HNJ-banan och Vetlanda-Jönköping.

ARBETSMARKNAD, NÄRINGLIV OCH ATTRAKTIVITET

KULTUR

Kulturen skall ses både som en samhällsbyggare och en normbrytare. Att satsa långsiktigt på kultur ska inte ses som en utgift utan en investering. Vinsten blir betydligt högre än insatsen. Kulturen är nämligen ingen liten sektor i Regionen, dock tämligen odefinierad. Den behöver synliggöras i alla verksamheter. Kulturen är en förutsättning för demokrati och skall ges stort utrymme i samhället. Kulturen präglas av sin tids föreställningar, motsättningar och villkor. Men den återspeglar inte bara samhället. Genom konst och andra kulturyttringar utgör kulturen också en förändrande kraft som bidrar till att människor blir mer medvetande om sig själva och om samhället. Därför är det så viktigt att konsten får verka fritt, att den varken underkastas censur, ideologier eller kommersialism.

Utvecklingsområden som Vänsterpartiet ser idag är bland annat kultursamordnare och kultur i vården. En vision för Kultur i vården måste tas fram. Kulturen har genom framgångsrika projekt i Regionen visat sig vara ovärderlig genom sina olika uttryck som kan ge förbättrad hälsa och välbefinnande till olika patientgrupper. Dans, film, litteratur, bildkonst och teater tillsammans med en genomtänkt och god miljö är hälsobringande och har ett stort egenvärde i sig. Det är nödvändigt att regionen stödjer Spira och Smålands musik och teater i sitt arbete med att utvecklas och att nå ut till hela länet. Smålands musik och teater bör också samverka med befintliga grupper inom dans, musik och teater i Regionen.

Vi vill skjuta till medel till Läns museet i Jönköpings län så att de kan återupprätta sitt tidigare framgångsrika arbete tillsammans med länets skolor. Dessutom måste de ha möjlighet att utveckla sin verksamhet. Vi tillför 2 miljoner kronor för ändamålet. Det är vår önskan att andra berörda parter skjuter till resterande del av medel som krävs för att läns museet skall klara av sitt uppdrag och kunna utveckla verksamheten.

IT-samhället ger nya möjligheter för patienterna att ta del av olika former av kultur i vården. Här finns stora utvecklingsmöjligheter som kan förbättra kvalitén och upplevelsen av vården både för barn och vuxna. Kulturhuset Spira skapar stora regionala fördelar. Tillgängligheten till kultur för alla i länet är en självklarhet.

Barn- och ungdomsverksamhet och samarbete med skolor och annan kommunal verksamhet är mycket viktig. Det skall skapas ett samarbetsforum mellan kommunerna och Regionen även när det gäller kulturfrågor för att få ett förankrat kulturutbyte över hela länet. KulturreSOR med kollektivtrafiken är en viktig del i att ge alla medborgare tillgänglighet till kultur. Att använda sig av bussar som är tillgänghetsanpassande är bra och regionen bör se över möjligheten att köpa in en buss likt solbussen i Region Kalmar län.

Vandringsleder och vår gemensamma miljö är viktiga för kultur och folkhälsa. Dessa två begrepp går ofta hand i hand. Det är därför viktigt att regionen är en medspelare i att rusta upp vandringsleder och andra gemensamma miljöområden. Det är på många håll runt om i länet ett underhållsarbete som är brådskanie.

Region Jönköpings län ska arbeta fram en policy för att beskriva samverkan med amatörföreningar och yrkesverksamhet inom dans, teater och musikverksamhet. Detta för att möjliggöra goda och likvärdiga villkor för amatörföreningar i länet. I policyn bör även beskrivning av bidragsformer lyftas fram och förtydligas för att hitta nya vägar fram till amatörerna i regionen. Det är också intressant att undersöka hur de ekonomiska förutsättningarna för amatörerna att vara på Spira ser ut. Regionen skall arbeta för att ett nytt system för kulturstöd skapas. I det nya systemet skall det finnas riktlinjer för vem som har rätt att besluta om de olika stöden samt att amatörprojekt bereds stöd och hjälp med ansökningar så att de har en chans att hävda sig mot yrkesprojekt. Vänsterpartiet vill stärka stödet till kulturprojekten runt om i regionen. För att betona kulturens vikt och synliggöra den ska nämnden ANA:s förkortning ändras till KAN, kultur, arbetsmarknad och näringsliv, vilken dessutom andas mer av beslutsamhet än ANA.

ARBETSMARKNAD OCH KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Region Jönköpings län står precis som många andra inför stora kompetensförsörjningsproblem. Det är helt enkelt väldigt svårt att rekrytera all den personal som behövs. Det har inneburit nedstängning av vårdplatser, vakanta platser och en vård som inte alltid har varit patientsäker. Detta är en av de största utmaningarna som regionen står inför. Det krävs ett mångfacetterat och målinriktat arbete för att klara av denna utmaning.

Ett sätt är att Region Jönköpings län underlättar för etablerandet av utbildningar av de professioner som vi har brist på. Dessutom måste regionen arbeta för att de utbildningar som redan finns i länet blir mer attraktiva, inte minst ur ett arbetsmiljöperspektiv men

lönebildningen är också ett bekymmer. En del utbildningar bör dessutom finnas på flera orter i länet. Idag har regionen svårt att rekrytera biomedicinska analytiker eftersom utbildningen är naturvetenskaplig men samtidigt inbringar en relativt låg lön. Andra bristyrken är bland annat sjuksköterskor, undersköterskor, tandsköterskor. En försättning är att regionen har goda relationer med utbildare i länet, inte minst Jönköping University. Det vore också bra om regionen kan knyta till sig delar av eller en regelrätt tandläkarutbildning.

Ett annat sätt är att satsa på att utbilda och verifiera utbildningarna hos de människor som kommit till Sverige under de senaste åren. Ett sådant arbete pågår nu med bravur på Nässjö utbildningscentrum. Denna verksamhet är inriktad på läkare och är relativt billig, i dags läget kostar verksamheten ungefär 2 miljoner kronor årligen. Utbildningscentrum utbildar ungefär 6 läkare per termin vilket ger en utbildningskostnad på 166.000kr per läkare. I nu läget finansieras hela verksamheten av Bra liv inom vården. Nässjö utbildningscentrum är ett föredöme i arbetet med kompetensförsörjning och deras metoder och arbetssätt skulle kunna göra nytta på fler ställen i länet, framförallt om liknande program togs fram även för andra yrkesgrupper. Om en sådan expansion ska bli lyckosam krävs dock rekrytering av chef och medarbetare som verkligen brinner för uppgiften. Därför vill Vänsterpartiet att Regionen utreder möjligheten till att expandera det arbete som görs på Nässjö utbildningscentrum till fler delar av länet samt att även andra yrkesgrupper än enbart läkare beaktas.

STÖD TILL ORGANISATIONER OCH NÄRINGSLIV

En stor del av ärendena som nämnden för Arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet arbetar med handlar om olika former av stöd till organisationer och näringsliv. Det är viktigt att regionen bidrar till arbetsskapande projekt och att hjälpa det lokala föreningslivet att blomstra. Föreningar som engagerar ungdomar, pensionärer och nyanlända är särskilt viktiga. När det gäller stödet till näringsliv och innovation så måste regionen bli mycket tydligare och mer konsekvent. Regionen ska endast stödja de företag som tydligt kan beskriva en målbild med sitt projekt och sin innovation som syftar till att bidra till fler arbetstillfällen eller till en mer hållbar utveckling. Regionen ska inte på vaga eller otydliga grunder ge ekonomiskt stöd till de företag som inte kan visa upp en sådan målbild eftersom det är viktigt att vi faktiskt stödjer de innovationer och företag som vill och har som mål att bidra till en starkare och mer hållbar region. Nämnden för Arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet måste samtidigt ta nästa kliv och arbeta mer målinriktat för att stärka kulturen, det lokala föreningslivet och skapa fler arbetstillfällen.

Stora mängder konstverk finns i regionens ägo och dessa nyttjas på väldigt många olika sätt. En del verk hänger på väggar i väntsalor och i korridorer, andra står som skulpturer i gröna miljöer och en del verk har fått sina öden beseglade och samlar nu damm i något

arkiv. Det finns många olika anledningar till att en del verk har arkiverats. Det kan vara tavlor som anses vara provocerande, slitna eller förlegade och det kan vara historiska föremål som vittnar om en svunnen tid. Men Vänsterpartiet anser att dessa konstverk kan vara väldigt intressanta att beskåda ur ett nytt perspektiv. Samtidigt förstår vi att det inte alltid är lämpligt att ställa ut kontroversiella konstverk var som helst.

Vänsterpartiet anser ändå att det vore väldigt intressant och ett klokt resursutnyttjande att på något sätt använda den konsten vi har i vår ägo, den har trots allt oftast köpts in för skattepengar. Det skulle kunna handla om en utställning eller tillverkandet av en förteckning som möjliggör för medborgarna att få komma och studera och betrakta intressanta verk. En motion i ärendet bifölls under 2017 av regionfullmäktige och det är viktigt att arbetet med detta kommer i gång så fort som möjligt.

SKATTESATS OCH FINANSIELLA FÖRUTSÄTTNINGAR

Sveriges ekonomi är stabil och Region Jönköpings län står sig också stark. Tyvärr är det inte alla medborgare som märker av den goda ekonomin eftersom resurserna fördelas ojämnt. Vänsterpartiet är kritiska till de allt för låga statsbidragen, trots att det nu skickas ut mer pengar från än på flera år. Det finns flera viktiga prioriteringar som inte ges det ekonomiska utrymme som egentligen krävs. Vänsterpartiet ser det därför som nödvändig att följande planperiod justera skattesatsen. Det är vår enda möjlighet som region att faktiskt utan att behöva prioritera bort en viktig verksamhet till fördel för en annan kunna göra vitala reformer. Samtidig vill vi poängtera att en justering av skattesatsen inte hade varit nödvändig om ekonomin hade hanterats annorlunda. Idag finns flera inbyggda systemfel i den finansiella hanteringen; a) Avregleringar och privatiseringar av offentlig verksamhet har inneburit stora kostnadsökningar och har inte gagnat medborgarna b) Budgetsystemet är trubbigt och innebär att det är svårt att genomföra satsningar på ett område där utgiften placeras på en budgetpost men intäkten placeras på en helt annan budgetpost. Det är ett inbyggt systemfel som inte är naturlag även om politiken ofta behandlar det som ett sådant c) Offentliga aktörer och staten lägger pengar på hög istället för att genomföra stora satsningar vilket i längden innebär att kostnaden istället kommer i framtiden med fördyrande omständigheter.

Vänsterpartiet använder delar av det riktade statsbidraget för 2018 som omfattar 172,6 miljoner. Men för att genomföra viktiga reformer som Vänsterpartiet anser vara nödvändiga i Region Jönköpings län föreslår vi en justerad skattesats med en höjning av 15 öre, skattesatsen placeras då på 11.41. Det är på inget sätt en hög sats i förhållande till riket och i förhållande till det uppdrag vår region innehar.

EKONOMISK ÖVERSIKT

Intäktsjusteringar	Beräknad intäktsförstärkning
Skattesats på 11.41%	+105 mkr
Avstå extra stöd till Jönköping Airport	+6 mkr
	TOTALT: 111 mkr

Reformer	Beräknad kostnad
Förstärkning av vårdplatser	20 mkr
Stärk ungdomsmottagningarna	10 mkr
Satsning på Folktandvården	20 mkr
Sänkta patientavgifter till 200kr	12 mkr
Samlat högkostnadsskydd	4 mkr
Projekt avgiftsfri kollektivtrafik	2 mkr
Äldresamordnare	1 mkr
Jourkurator	1 mkr
Öppettider primärvård	1 mkr
Teamsamverkan i primärvård	3 mkr
Ekologiska livsmedel	1 mkr
Fler dietister	3 mkr
Fysioterapeuter i psykiatri	3 mkr
Arbeterapeuter i öppenvårdsteam	3 mkr
Fler logopedier	3 mkr
Fler psykologer	5 mkr
Cancerutredning	0.5 mkr
Handlingsplan självmord	0.5 mkr
Visselblåsarfunktion	0.5 mkr
Utredning och policy amatörkultur	0.5 mkr
Verksamhet med sjukhusclowner	2 mkr
Stärkt projektstöd till kulturen	3 mkr
Informationskampanj kemikalier och läkemedelsgifter	1 mkr
Förstärkning av bemanning 1177 samt utredning	2 mkr
ATV	3 mkr
Anpassa miljön och verksamhet för inlagda barn på länsdelssjukhusen i Eksjö och Värnamo	6 mkr
	TOTALT: 111 mkr

**Satsningar 2018 som återfinns
i regeringens
budgetproposition**

Förlossning, BB, BVC och jämfördd vård	35 mkr
Psykisk hälsa	19,3 mkr
Patient miljard	35 mkr
God arbetsmiljö och arbetsrätt	70 mnkr
Cellprovstagning	4,9 mkr
Tillgänglighet barnhälsa	4,8 mkr
Extra tjänster	2,7 mkr
Patientnämnder	0,7 mkr
Barnhälsovård, vaccin	0,2 mkr
	TOTALT: 172,6 mkr

1.1 SÄRSKILDA YRKANDEN

Yrkanden med direkta kostnader som finansieras med justerad skattesats och nya intäkter

1. **att** inköp av ekologiska livsmedel bör omfatta minst 55 procent av den totala livsmedelskostnaden.
2. **att** det skall råda flexibla och generösa öppettider inom primärvården i hela länet.
3. **att** vården skall ges med kontinuitet och genom arbete i team där rehabiliteringskompetens exempelvis sjukgymnaster/fysioterapeuter och arbetsterapeuter erbjuds. Apotekare, logopeder, kuratorer, dietister och psykologer ska finnas med i teamsamverkan i primärvården.
4. **att** för att säkerställa att vårdkedjan håller ihop och för att stärka de äldre och multisjukas ställning ska en samordningsfunktion inrättas. En äldresamordnare kan utgöra denna funktion.
5. **att** en översyn av kuratorsorganisationen och det psykosociala stödet på Länssjukhuset Ryhov skall genomföras. En försöksverksamhet med jourkurator genomförs vid akutmottagningen på Länssjukhuset Ryhov.
6. **att** nuvarande ekonomiska åtgärdsplan revideras och att fler vårdplatser tillförs verksamheten.
7. **att** andelen dietisttjänster i Region Jönköpings län utökas. För detta ändamål tas en handlingsplan för rekrytering fram.
8. **att** enhetliga patientavgifter i vården införs. Beloppet skall vara 200 kr och gälla såväl sjuksköterska, distriktssjuksköterska som läkarbesök.
9. **att** det skall finnas tillgång till sjukgymnaster med psykiatrisk kompetens i hela länet. Likaså skall målet vara att arbetsterapeuter och psykologer finnas i alla öppenvårdsteam. Dessutom måste mellanvårdsalternativ tas fram.
10. **att** äldrepsykiatrisk kompetens tillförs vården. Ett äldrepsykiatriskt team med tillgång till vårdplatser skall utformas.
11. **att** Region Jönköping län satsar på att anställa fler logopeder.

12. **att** Region Jönköping län satsar på att anställa fler psykologer.

13. **att** en storsatsning på Folktandvården genomförs där tandsköterskor och den generella arbetsmiljön prioriteras samtidigt som regionen försöker knyta till sig tandvårdsrelaterade utbildningar. Målet är att få en sund personalomsättning där personalen trivs och vill arbeta kvar på Folktandvården samtidigt som köerna arbetas bort.

14. **att** Region Jönköpings län satsar för att råda bot med den ökade sjukfrånvaron. Den stigande frånvaron bland kvinnor och inom olika yrkesprofessioner måste tas på allvar. För detta ska en strategi tas fram. Statistiken visar också att chefsmedarbetare är betydligt mindre sjuka än andra medarbetare. Det kan vara ett tecken på att stressig arbetsmiljö, liten chans till kompetensutveckling och brist på medbestämmande faktiskt påverkar sjukfrånvaron. Det är viktigt att fördjupa sig i denna aktuella fråga.

15. **att** Region Jönköping län inför ett samlat högkostnadsskydd. Detta för att ge ett ekonomiskt skydd på en rimlig nivå till patienter med de största vårdbehoven. Taket föreslås vara 2200 kronor. Då omfattas de högkostnadsskydd som Regionen har möjlighet att påverka. Ett uppdrag ges att utforma en modell för genomförande och resurser avsätts i budget. De nuvarande nivåerna i varje enskilt högkostnadsskydd består, exempelvis 1100kr för sjukvård. Men när en patient betalat 2200 kronor sammanlagt för sjukvård, sjukresor och tekniska hjälpmedel aktiveras automatiskt högkostnadsskyddet i samtliga kategorier. Detta för att minska kostnaderna för multisjuka. Högsta avgift blir då 2200 kronor istället för nuvarande 4880 kronor (1100+1800+1980).

16. **att** en cancerutredning som kartlägger cancervården i regionen och med syftet att få fram konkreta förslag för att göra cancervården mer likvärdig och jämställd genomförs.

17. **att** en satsning på 1177 genomförs för att stärka upp bemanningen under belastade tidpunkter och råda bot på absurda väntetider. Dessutom görs en utredning med syfte att ta reda på vilka effekter 1177 har haft på belastningen inom vården.

18. **att** en plan för suicidprevention skall tas fram med siktet inställt på nollvision.

19. **att** satsningar på ökad tillgänglighet inom psykiatrin vad gäller nybesök inte får leda till undanträngningseffekter så att patienter med långvariga vårdbehov inte får adekvat uppföljning. Därför ska en utredning göras som belyser återbesöken och de konsekvenser förlängda väntetider kan medföra för olika patientgrupper. Vid redovisning till den politiska nivån ska mätningar av nybesök och återbesök ges samma vikt.

20. **att** en utredning genomförs med fokus att kartlägga hur regionen är rustade för att stödja patienter som vill trappa ned sin antidepressiva medicinering. Primärvården brister idag i detta och eventuellt behövs en rådgivningsfunktion via psykiatrien som vårdcentraler kan använda sig utav.

21. **att** en visselblåsarfunktion inrättas. Alternativt att ett arbete sätts där fokus är att underlätta och uppmuntra medarbetare att lämna ifrån sig konstruktiv kritik.

22. **att** Region Jönköpings län påbörjar ett arbete med att uppnå minimikraven som ställs i de nationella riktlinjerna för ungdomsmottagningarna gällande bemanningsgrad och kompetens. Detta kräver satsningar på såväl kompetensutveckling och nyanställningar.

23. **att** Region Jönköpings län ska noga följa miljöklassificeringen av läkemedel. För att sedan tillverka ett kampanjmaterial om läkemedel och dess miljöpåverkan samt hur dessa skall hanteras i hemmet. Kampanjmaterial kan sedan delas ut i exempelvis väntrum eller skickas ut till hushållen.

24. **att** Region Jönköpings län tillsammans med Länstrafiken skall välja ut en eller ett antal sträckor för att pröva avgiftsfri kollektivtrafik. Liknande försök har genomförts i exempelvis Eskilstuna med tredubblat resande till följd. Förslagsvis bör försöket genomföras på sträckor med få resande och där Regionens redan idag står för nästan hela turkostnaden. Projektet skall sedan utvärderas.

25. **att** regionen utvidgar sitt arbete med sjukhusclowner så att regionen åtminstone rekryterar en heltidstjänst för ändamålet.

26. **att** Region Jönköpings län fastställer skattesatsen till 11.41%.

1.2 SÄRSKILDA YRKANDEN

Yrkanden utan direkta kostnader eller med separat finansiering oberoende av skattesats

1. **att** Region Jönköpings län i enlighet med den motion som bifölls av Regionfullmäktige 2017 inför avgiftsfria broddar för ålderspensionärer. Broddarna distribueras via vårdcentralerna. För detta ändamål avsätts 2 miljoner kronor. Medlen tas från regionstyrelsens oförutsedda alternativt ur ett positivt resultat och reformen beräknas få en självtäckningskostnad inom planperioden.

2. **att** Region Jönköping län tar initiativ till att påbörja ett arbete med att göra Alternativ till Vård regiontäckande för att garantera likvärdighet i hela länet, samt ser över om uppdraget kan breddas för att även innefatta stödjande av barn.

3. **att** Region Jönköpings län avvaktar med att flytta specialiserad vård till primärvården till dess att en ordentlig konsekvensanalys har genomförts. Samt att arbetets fokus bör vara verksamhetsmål och lagstiftat uppdrag och inte i första hand ekonomi.

4. **att** en strategi tas fram för att analysera och formulera en åtgärdsplan för att Region Jönköpings län skall bli en mer jämställd arbetsgivare och erbjuda en mer jämställd service till medborgarna.

5. **att** Region Jönköpings län tar fram en plan för hur tillskott från statsbidrag hanteras samt hur dessa används på bästa ändamålsenliga sätt ur efter föreskrifterna.

6. **att** Region Jönköping län skall utöver att aktivt arbeta för att skydda Vättern mot skadlig exploatering också ser över vilka andra naturintressen vi behöver bevaka och beskydda.

7. **att** alla restauranger som huserar i vår verksamhet skall erbjuda minst ett fullgott vegetariskt alternativ varje dag. Alternativet skall presenteras på ett smakfullt sätt och vara varierat.

8. **att** Region Jönköpings län gör det möjligt att ta med sig husdjur så som exempelvis hund och katt på serviceresor. Det finns problem med allergier och djurrädsla men det finns med största sannolikhet chaufförer utan allergiska problem och någon eller några bussar som går att använda för ändamålet.

9. **att** utifrån jämställdhetsgranskningen i Öppna Jämförelser (2016) ta fram en jämställdhetsstrategi med syfte att förbättra jämställdheten inom personal- och patientperspektivet.

10. att Region Jönköpings län reviderar jämställdhetsplanen/policyn som sedan ska antas av regionfullmäktige.

11. **att** självfinansieringsgraden inom kollektivtrafiken ses över och alternativa vägar undersöks. Den nya zonindelningen har lett till lägre priser för landsbygdsresor. Det är bra, men det håller inte att samtidigt ha en av Sveriges dyraste stadstrafikstaxa.

12. **att** Region Jönköpings län uppmuntrar medarbetare att åka kollektivt eller använda samåkning.

13. **att** Region Jönköpings län upphör att använda begreppet *klimatsmart*. Istället används den mer definierade termen *hållbar*.

14. **att** Region Jönköpings län i sitt regelverk för tjänsteresor förtydliga att tjänsteresor med flyg inom landet enbart skall tillåtas när alternativa färd sätt inte är möjliga att använda.

15. **att** Region Jönköpings län skall ha som mål att 100 % av elförbrukningen skall bestå av *Bra Miljöval*.

16. **att** Region Jönköpings län i förnyelsearbetet kring den internationella policyn lyfter fram och söker internationella samarbeten även utanför Europas gränser. Världen är global och internationellt samarbete är en form av symbios

17. **att** Regionen skall arbeta för att ett nytt system för kulturstöd inrättas. I det nya systemet skall det finnas riktlinjer för vem som har rätt att besluta om de olika stöden samt att amatörprojekt kan beredas stöd med ansökningar så att de har en chans att hävda sig mot yrkesprojekt. Den totala ramen projektstöd till kulturverksamhet skall öka.

18. **att** Region Jönköpings län tydligt efterlyser att chefsmedarbetare uppmanar medarbetarna att använda sig av Synergi på ett rutinbaserat och omfattande vis.

19. **att** Region Jönköpings län arbetar fram en policy för att beskriva samverkan med amatörföreningar och yrkesverksamhet inom dans, teater och musikverksamhet. Detta för att möjliggöra goda och likvärdiga villkor för amatörföreningar i länet. I policyn ska även beskrivning av bidragsformer lyftas fram och förtydligas för att hitta nya vägar fram till amatörerna i regionen.

20. **att** Region Jönköpings län skall fokusera på de samhällsgrupper som uppvisar minst positiva resultat inom området folkhälsa i Öppna jämförelser. Regionen tar initiativ till en utbildningsinsats om folkhälsans betydelser där regionens politiker får chansen att lära sig mer om folkhälsoarbete.

21. **att** högkostnadsskyddet digitaliseras och automatiseras så att den enskilde patienten inte behöver oroa sig över att få stämplat och underskrifter i en fysisk bok. Detta sparar i längden in på administrativa kostnader och underlättar för patienterna.

22. **att** Region Jönköpings län skall arbeta aktivt för att avskaffa hyrläkarberoendet. För detta tas en handlingsplan fram. Planen skall även omfatta hyrpersonal inom andra professioner exempelvis sjuksköterskor. Regionen skall vara en attraktiv arbetsgivare som lockar till sig fast personal. Stimulansåtgärder är ökat medbestämmande och goda möjligheter till kompetensutveckling och löneutveckling.

23. **att** Regionen mot den nationella nivån förespråkar att ett högkostnadsskydd för tandvård inrättas. Region Jönköpings län skall vara en pådrivande kraft för detta ändamål.

24. **att** all specialiserad vård i Region Jönköpings län skall bekostas med anslagsfinansiering. Detta skapar en trygg och sammanhållen vårdkedja där resurserna används kostnadseffektivt och stora administrativa kostnader undviks.

25. **att** ta bort begreppet *kund* ur hela budgetdokumentet och ersätt med *patient*, *resenär*, *medmänniska* eller *brukare*.

26. **att** Region Jönköpings län aktivt arbetar för ett hyrläkarstopp i samarbete med andra regioner och börjar med ett antal verksamhetsområden redan 2018.

27. **att** för att möjliggöra klok hushållning, och för att hindra att behovsprincipen sätts ur spel, ändra regelverket för Vårdval så att uppföljningskraven skärps.

28. **att** Region Jönköpings län skall se till att rehabilitering och omställningsarbete sker med stor hänsyn för den enskilde medarbetarens situation och behov.

29. **att** amatörernas tillgänglighet till kulturhuset Spira genomlysas för att få tillstånd en rimlig kostnads kalkyl för amatörföreningarna.
30. **att** ytterligare vårdval och privatiseringar inte skall genomföras i Region Jönköpings län.
31. **att** Region Jönköpings län på ett aktivt sätt driver frågan om vårdvalets avskaffande.
32. **att** Vårdval ögon å det snaraste avskaffas och att regionen tar över verksamheten i egen regi.
33. **att** för att säkerställa att primärvården som ges länet invånare är likvärdig skall insynen i all verksamhet som är finansierad av skattebetalarna i Region Jönköpings län omfattas av samma insynsmöjlighet. Offentlighetsprincipen skall råda.
34. **att** Regionen utreder möjligheten till att expandera det arbetet som görs på Nässjö utbildningscentrum till fler delar av länet samt att även andra yrkesgrupper än enbart läkare beaktas.
35. **att** hälsosamtal och folkhälsoundersökningar ska omfatta frågor om våld i nära relationer samt att personalutbildningar om genusperspektiv i vården planeras och börjar genomföras under 2018.
36. **att** fler människor med funktionsnedsättning och i behov av särskilt stöd skall anställas inom regionen. Arbetet med att få fler personer med funktionsnedsättning involverade i regionens verksamhet måste förbättras.
37. **att** erbjuda undersköterskor utveckling i yrkesrollen. En kompetensutvecklingsstrategi skall tas fram för detta och det kan handa om bland annat fördjupning kring sårvård och omsorgsarbete. Detta arbete skall vara prioriterat och ingå i kompetensutvecklingsmedlen.
38. **att** försöket med patientstyrd inskrivning, som en del i utvecklingen mot en alltmera personcentrerad vård, fortlöper.
39. **att** regionen inför avgiftsfria broddar för ålderspensionärer. 2 miljoner avsätts från regionstyrelsens oförutsedda för 2018.
40. **att** Möjligheten att erbjuda kökspersonal arbetstidsförkortning ses över. 2,5 miljoner kan tas ur det riktade statsbidraget för 2018 på arbetsrätt och arbetsmiljö.
41. **att** Fler vårdadministratörer i vården är ett bra sätt att avlasta andra yrkesgrupper samtidigt som vården görs mer effektivt. Vi vill att en del av de riktade statsbidraget för goda arbetsvillkor och arbetsrätt går till att förstärka verksamheten med vårdadministratörer.

42. **att** regionen upprättar en arbetsmiljökommission med syfte att ta fram åtgärder för att förbättra arbetsmiljön i våra verksamheter.
43. **att** Region Jönköpings län initierar ett arbete med syfte att arbeta fram och inrätta en modell där vi driver bussarna i kollektivtrafiken i egen regi
44. **att** Region Jönköpings län initierar en diskussion med våra samarbetsregioner om att inrätta ett gemensamt dotterbolag och tillsammans driva tågen i kollektivtrafiken i gemensam regi.
45. **att** Region Jönköpings län byter ut visionen "för ett bra liv i en attraktiv region" till "för allas trygghet i den generella välfärden".
46. **att** tre miljoner avsätts till Alternativ till Våld för att förstärka och bredda organisationen.

DEL 2 Tillägg till Vänsterpartiets budgetmotion. Gemensamma utgångspunkter tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet

Vänsterpartiet har tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet enats om ett antal viktiga prioriteringar beträffande medarbetarpolitiken och den regionala utvecklingen. När det gäller den ekonomiska kalkylen är de satsningar som vi är överens om markerade med en (*) och satsningar som finanseras med hjälp av sänkta hyrkostnader markers med (**).

Kompetensförsörjning och personalpolitik

Region Jönköpings län är en av länets största arbetsgivare och erbjuder många olika intressanta och utvecklande arbeten för anställda. Det är en offentlig och skattefinansierad verksamhet som ska leverera välfärd av högsta kvalitet och ska vara en förebild för andra arbetsgivare, med arbetsplatser som erbjuder en bra arbetsmiljö, utvecklande arbete med inflytande och delaktighet för de anställda. För att säkerställa en hälso- och sjukvård av högsta kvalitet krävs att Region Jönköpings län kan rekrytera men också behålla kvalificerad och kompetent personal inom många olika yrkeskategorier. Utmaningarna i hälso- och sjukvården med en fortsatt medicinsk-teknisk utveckling, personcentrerad vård, en allt äldre befolkning och pensionsavgångar kommer de närmaste åren vara stora. Därför är personalförsörjning och en god personalpolitik en av de strategiskt enskilt viktigaste frågorna.

Prioritera egen personal

Det råder idag brist på kompetent personal och det är hög personalomsättning inom flera yrkesgrupper. Beroendet av bemanningsföretag fortsätter att öka vilket inte är långsiktigt hållbart varken ur verksamhets- eller ekonomiskt perspektiv. Därför måste rekrytering av tillsvidareanställd personal prioriteras framför inhyrd personal. Alla landsting och regioner har dessutom lovat varandra att fasa ut beroendet av bemanningsföretag. Särskilda och skräddarsydda rekryteringsinsatser för läkare och andra yrkesgrupper krävs på kliniker som har svårigheter med kompetensförsörjning. På dessa arbetsplatser krävs också en analys av försvårande eller underlättande faktorer för att identifiera arbetsrelaterad ohälsa och skapa förutsättningar för en förbättrad personalbemanning. Socialdemokraterna och Miljöpartiet vill utöka möjligheterna för läkare inom specialiserad vård att jobba extra eller på andra sätt tjänstgöra inom primärvården med handledning. ST-läkare i den specialiserade vården bör också i högre utsträckning erbjudas randutbildning inom primärvården. För att minska beroendet av hyrbemanning utökas AT-tjänsterna med tio stycken under 2018. Utöver det vill vi göra en särskild förstärkning på tio stycken ST-tjänster med inriktning psykiatri som vi finansierar genom att ta medel från hyrläkarkostnaderna.

- **En strategisk kompetensförsörjningsstrategi ska tas fram under 2018**
- **All verksamhet som regionen ansvarar för ska omfattas av kollektivavtal eller kollektivavtalsliknande villkor.**
- **Det inrättas en personaldelegation under regionstyrelsen för en tydligare politiskt ledning och styrning av de strategiskt viktiga frågorna kompetensförsörjning och personalpolitik.**
- **Regionen inrättar tio stycken ST-tjänster inom psykiatri och finansierar det genom minskade kostnader för hyrläkare.**

Satsa på utbildning och samarbete

Region Jönköpings län behöver kraftsamla för att omvårdnadsprogrammet svarar upp mot sjukvårdens behov och klara rekryteringen av undersköterskor, mentalskötare med flera. Tillsammans med kommunerna pågår arbete att införa lokala vård- och omsorgscollege i hela länet som syftar till att höja statusen och intresset genom att kvalitetssäkra och utveckla utbildningen. Högskolan i Jönköping är viktig som utbildningsanordnare för flera yrkesgrupper inom hälso- och sjukvården. Den decentraliserade utbildningen av sjuksköterskor är framgångsrik för att få fler att välja vårdyrket. Det behövs fler utbildningsplatser vid högskolan men också ett fördjupat samarbete mellan högskolan och Region Jönköpings län för att klara en långsiktigt hållbar kompetensförsörjning.

Specialistutbildning

Yrkehögskolan är en utbildningsform som på ett effektivt sätt kan bidra till utbildning och kompetensutveckling. YH-utbildning kan både svara mot ett behov av att utbilda människor till ett nytt yrke men också vara ett alternativ för vidareutbildning och specialisering inom många yrkesroller men som inte kräver högskoleutbildning. Vi ser behov av specialistutbildning inom ambulanssjukvård, rehabilitering och geriatrik för undersköterskor. Också andra yrkesgrupper ska ges möjlighet till specialistutbildning på betald arbetstid. Satsning på specialistutbildning för sjuksköterskor är igång. Det finns även behov av förstärkt kompetensförsörjning till andra yrkesgrupper, bland annat undersköterskor och biomedicinska analytiker. Undersköterskorna är en viktig yrkesgrupp som genom kompetensutveckling kan utföra mer kvalificerade arbetsuppgifter och därmed få ett större ansvar.

Utbildning för tandläkare och tandsköterskor

Det råder brist på personal inom folktandvården, det finns för få tandläkare, vilket gör att många patienter får vänta allt för länge för att få tid till undersökning och behandling. För att säkerställa en långsiktigt hållbar rekrytering vill vi därför att Region Jönköpings län tillsammans med högskolan i Jönköping satsar på både en utbildning för tandläkare och för tandsköterskor i länet. Det finns kunskap och kompetens genom den Odontologiska institutionen som är en viktig grund i det arbetet.

PTP-tjänster för psykologer

Psykologer är den yrkesgrupp som har bland den högsta personalomsättningen. Det har över tid varit relativt lätt att rekrytera nyutbildade psykologer som erbjuder vikariat för att göra sin så kallade PTP-tjänstgöring. För att få fler färdiga psykologer att stanna behövs en bättre introduktion inom ramen för särskilda PTP-tjänster, motsvarande läkarnas AT, samt tid för handledning.

- **Regionen tar initiativ och knyter fler YH-utbildningar för undersköterskor i länet.**
- **En plan tas fram för att under 2019 inrätta tre PTP-tjänster för psykologer.**
- **Regionen tillsammans med Jönköping University arbetar för att en tandläkarutbildning startas vid högskolan.**

Pröva arbetstidsmodeller i projektform

Medarbetarna ska ges inflytande och makt över den egna arbetssituationen och med möjlighet att påverka sin dagliga arbetstid utifrån verksamhetens behov och sin professionella kompetens. Därför vill vi, i nära samarbete med fackliga organisationer, pröva olika arbetstidsmodeller i projektform under kommande planperiod. Projekten kan med fördel kopplas ihop med utvärdering och forskningsarbete tillsammans med Hälsohögskolan. Arbetet ska också innehålla en översyn av måtten på veckoarbetstid utifrån arbetsinsats. Beroende på arbetets innehåll, förläggning och behovet av framtida kompetensförsörjning behövs en utveckling kring begreppet heltid.

- **Det inrättas pilotprojekt, tillsammans med en eller flera arbetsplatser, där olika arbetstidsmodeller prövas.**
- **Det görs en satsning på kortare arbetsveckor för undersköterskor, skötare och sjuksköterskor som har nattjänstgöring eller som jobbar ständig eller delvis natt.**

Rätt använd kompetens

Under de kommande tre åren skall arbetet med att organisera hälso- och sjukvården utifrån medarbetarnas olika kompetens, inom det som kallas Rätt använd kompetens, RAK, ges högsta prioritet. Det behövs ett modernt och framtidsinriktat arbete när det gäller vårdens organisering. En ändamålsenlig fördelning av arbetsuppgifter, ansvar och roller utifrån personalens kompetens är en förutsättning för personcentrerad vård, kvalitet och effektivitet. Överenskommelsen mellan staten och SKL om "Bättre resursutnyttjande i hälso- och sjukvården". I hälso- och sjukvårdslagstiftningen finns ett fåtal bestämmelser som reglerar arbetsuppgifter som endast får utföras av vissa yrkesgrupper. Huvuddelen av arbetsuppgifterna är oreglerade. Det finns alltså stora möjligheter att fördela arbetsuppgifter mer utifrån medarbetarnas kompetens. För att garantera patientsäkerheten ska kompetensen användas på effektivaste sätt. På så sätt kan yrkesgrupperna komplettera varandra och ett mer teambaserat arbetssätt stärkas. Det krävs tillit till personalen, men också politisk vilja och ambition, när det gäller styrningen av den strategiska kompetensförsörjningen. Detta för att klara framtida utmaningar inom vården. En del av arbetet handlar om en utvecklad samverkan inom sjukvårdsregionen.

Ett hållbart arbetsliv

Inom vissa verksamheter upplever de anställda en hård arbetsbelastning och för tungt ansvar. Det leder till ökade sjukskrivningar, särskilt i de kvinnodominerade yrkesgrupperna. Detta är tydliga signaler om att arbetsmiljön och arbetets villkor måste förbättras. Vi anser därför att både nya och beprövade sätt att bekämpa sjukfrånvaron måste användas. Det handlar om att satsa på arbetsmiljö och förebygga stressrelaterade sjukdomar. Insatser måste tydligare struktureras och riktas mot arbetsplatser och yrkesgrupper med hög sjukfrånvaro. Första linjens chefer behöver stöd i det dagliga arbetet för att få till förändring. Region Jönköpings län ska ligga i framkant i arbetsmiljöarbetet. En viktig förutsättning för en personcentrerad och patientsäker vård med ett hållbart arbetsliv för medarbetarna kräver en personalpolitik i nära dialog med arbetstagarorganisationerna och som utgår från att stärka teamarbetet samt tar tillvara och utvecklar olika yrkesgruppers kompetens. Även hos andra yrkeskategorier inom regionen behöver arbetssituationen ses över. Vi vet att sjukfrånvaron och arbetsbelastningen är hög för dem som jobbar inom kök och med städning. Vi vill därför att det görs en översyn av hur en arbetstidsförkortad vecka kan se ut för dem som är 60 år och äldre i de yrkeskategorierna.

Satsning på hälsofrämjande ledarskap

Vi vill förbättra vårdpersonalens arbetsmiljö, det är en förutsättning för personcentrerad vård och leder till en bättre kvalitet. Vi vill därför se en regional satsning på hälsofrämjande ledarskap där Arbetsmiljöenheten, AME, är en värdefull resurs och bör ges ett tydligt uppdrag att finnas med i det fortsatta arbetet.

Ökad grundbemanning

Hälso- och sjukvård bedrivs dygnet runt årets alla dagar, därför behövs särskilda insatser för att höja attraktiviteten och klara bemanningen nattetid men också att se över arbetstyngd för kvälls- och helgtjänstgöring, det gäller särskilt för sjuksköterskor och undersköterskor. En ökad grundbemanning är ett alternativ som bör prövas inom några särskilda områden.

Heltid är norm Heltid ska vara norm, både för att ha en lön som det går att leva på men också en pension som ger ekonomisk trygghet den dagen hen lämnar arbetslivet. Alla tjänster som utannonseras ska vara heltid. Vi vill verka för flexibla arbetsmodeller så anställda får möjligheten att i högre grad påverka sin sysselsättningsgrad. Målet är heltid som norm i regionens verksamheter senast 2018

Lön

För att Regionen ska vara en attraktiv arbetsgivare är lönen en viktig del. Kommande lönekartläggning ska vara en del i en handlingsplan för att göra riktade lönesatsningar inom vissa yrkesgrupper.

- **Det införs resursenheter vid Höglandssjukhuset och Ryhov, liknande den som sedan länge funnits i Värnamo för att hantera korttidsfrånvaro.**
- **Arbetet med att minska sjukfrånvaron förstärks, till särskilt utsatta verksamheter, genom bättre samordning och tydligare stöd till chefer.**
- **Det görs en översyn på en arbetstidstrappa för de anställda i regionen som jobbar inom kök och med städning.**

Kompetensförsörjning – Personalpolitik*

Satsning arbetstidsförkortning	30
Projekt arbetstidsmodeller	6
Samordning minskad sjukfrånvaro	2
Förstärkning kompetens- förstärkning och utveckling	12
Förstärkning 10 ST-tjänster psykiatri	10**
Satsning psykologer – PTP och kvalitet	5
Höjd grundbemanning	10
Extratjänster	0,5

* Gemensamma förslag mellan Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet

** Finansieras genom minskade hyrläkarkostnader

Kollektivtrafik – Infrastruktur

God tillgång till kollektivtrafik och bra infrastruktur i form av vägar, järnvägar men också bredband är inget mål i sig utan ett verktyg för att möjliggöra människors resor till arbete, studier, kultur- och fritidsaktiviteter, för att vidga arbetsmarknadsområdena inom länet men också utanför. Det skapar utveckling och attraktivitet. En översyn av regelverket för sjukresor behöver göras för att anpassas efter dagens behov och förändringarna inom hälso- och sjukvården. För att nå målen i det regionala trafikförsörjningsprogrammet behöver kollektivtrafiken utvecklas med bland annat jämnare turtäthet, så kallade "styva tidtabeller" och snabba kollektivtrafikstråk. Målet är också att all allmän kollektivtrafik drivs med förnybara drivmedel senast 2025.

Regionala järnvägsnätet

Södra stambanan har en viktig betydelse för den regionala och interregionala trafiken. Det regionala järnvägsnätet med Jönköpingsbanan (Nässjö-Jönköping-Falköping) och Värnamobanan (Värnamo-Jönköping) samt Värnamo-Vaggeryd-Nässjö är delar i ett större och sammanhållet system och ansluter till framtida höghastighetsbanor. Betydande investeringar görs nu på dessa banor med finansiering ur nationell plan, regional samfinansiering samt

medfinansiering. I Trafikverkets förslag till nationell plan som är ute på remiss finns det fortsatta satsningar på Jönköpingsbanan samt investeringar på Värnamobanan och Y-et. I förslaget till ny regional transportplan finns medel avsatta för sam- och medfinansiering av Värnamobanan. Fördjupade studier har gjorts av de mindre sträckor som i dag inte är utpekade som prioriterade men som ansluter till det regionala järnvägsnätet, (Vetlanda-Nässjö, Nässjö-Eksjö och HNJ-banan). Regionen ska återuppta samverkan med Region Östergötland kring förbättring av pendlingsförbindelserna mellan våra län.

Lånefinansiering till nya stambanor

Höghastighetsjärnvägen är en viktig framtidsfråga för landet och länet för fler jobb och klimatomställning. Det är viktigt att Regionen tillsammans med andra aktörer är pådrivande i arbetet för att hålla samman hela systemet höghastighetståg och att en lånefinansiering blir möjlig för att klara en snabb utbyggnad.

Nordic Infra Center

I vårt län finns stor kunskap, kompetens och utbildningar kopplade till järnväg och infrastruktur. Vi ser att det finns stora möjligheter att utveckla ett nationellt centrum för utbildning och utvecklingsfrågor på järnvägssidan. Regionen stöder därför ett treårigt projekt, Nordic Infra Center, som samlar utbildning, utveckling och företag under ett och samma tak. Det är till för att stödja och i möjligaste mån bidra med utvecklings- och kontaktinsatser för järnvägsrelaterade verksamheter.

Hållbara trafiklösningar

Länets kommuner och regionen har ett gemensamt ansvar för att verka för effektiva och hållbara trafiklösningar som möjliggör att länsinvånarna kan resa snabbt, tryggt och smidigt samtidigt som miljömålen nås. Det krävs en gemensam målbild och bättre samordning mellan kommunernas planering av bebyggelse och framkomlighet på gator och vägar och regionens utveckling av kollektivtrafiken för hållbara trafiklösningar med mål om en högre andel resande i kollektivtrafik. För att undvika trafikträngsel krävs att kollektivtrafikens andel av det totala resandet ökar och färre kör egen bil. Även cykel och gång är viktiga transportslag som bör utvecklas. För 2018 tillförs 25 miljoner kronor för att utveckla kollektivtrafiken i enlighet med trafikförsörjningsprogrammet.

Prisvärda taxor

Det är orealistiskt att slå fast att den allmänna kollektivtrafiken över tid ska ha en skattesubventioneringsgrad på 50 procent. Det skulle innebära dramatiska prishöjningar eller kostnadsbesparingar som skulle försämra människors möjlighet till kollektivtrafikresande. Vi ser det därför som mer rimligt att för 2018 hålla nere priset genom att endast göra indexuppräknings, det möjliggör att vi kan hålla prisvärda taxor och få fler att åka kollektivt. Ungdomskortet för alla upp till 20 år har varit en framgång och ökat resandet med kollektivtrafiken. Vi vill nu ta nästa steg med motsvarande satsning för seniorer där målsättningen är avgiftsfria resor för alla över 65 år. Ett första steg är ett seniorkort på 180 kronor från 65 år. Från 2018 erbjuds alla ungdomar mellan åk 6 och åk 2 på gymnasiet kostnadsfri kollektivtrafik under sommarlovet.

- Erbjuder ett seniorkort för 180 kronor per månad för personer som fyllt 65 år.
- Att taxorna för kollektivtrafiken justeras med indexuppräknings för prisvärdhet och för att stimulera ett ökat resande.
- Att regionen har som målsättning att andelen som reser med kollektivtrafik ska öka.
- Utredda möjligheten och behovet av nya expressbusslinjer som utgår från länets funktionella stråk.

- **Utreda möjligheten att inrätta elbilspooler i samarbete med kommunerna, som ett komplement/alternativ till kollektivtrafiken.**

Regional utveckling

Jönköpings läns museum	1,5* mkr
Kollektivtrafik utökning	25 mkr
Prisvärd kollektivtrafik	5* mkr
Seniorkort +65	7* mkr